

ΕΣΠΑ-ΕΕΠΑ

**Κοινή γνωμοδότηση 2/2023 σχετικά με την
πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού
Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη
θέσπιση του ψηφιακού ευρώ**

Εκδόθηκε στις 17 Οκτωβρίου 2023

Translations proofread by EDPB Members.
This language version has not yet been proofread.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1	Ιστορικό.....	5
2	Πεδίο εφαρμογής της γνωμοδότησης.....	9
3	Γενικές παρατηρήσεις.....	10
4	Κεφάλαιο I — αντικείμενο και ορισμοί.....	14
5	Κεφάλαιο III — νόμιμο χρήμα.....	16
6	Κεφάλαιο IV — διανομή.....	16
7	Κεφάλαιο V — χρήση του ψηφιακού ευρώ ως μέσου αποθήκευσης αξίας και ως μέσου πληρωμής.....	18
8	Κεφάλαιο VII — τεχνικά χαρακτηριστικά.....	20
	8.1 Μη επιγραμμικές και επιγραμμικές μορφές του ψηφιακού ευρώ.....	20
	8.2 Υπό όρους πράξεις πληρωμής με ψηφιακό ευρώ.....	21
	8.3 Ευρωπαϊκά πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας.....	21
	8.4 Διακανονισμός.....	22
	8.5 Γενικός μηχανισμός εντοπισμού και πρόληψης της απάτης.....	23
9	Κυβερνοασφάλεια και επιχειρησιακή ανθεκτικότητα.....	26
10	Κεφάλαιο VIII — προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων.....	27
	10.1 Άρθρο 34 Επεξεργασία από τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών.....	28
	10.2 Άρθρο 35 Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από την ΕΚΤ ή τις εθνικές κεντρικές τράπεζες.....	32
	10.3 Άρθρο 36 Επεξεργασία από τους παρόχους υπηρεσιών υποστήριξης.....	33
11	Κεφάλαιο IX — καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.....	35
12	Κεφάλαιο X — τελικές διατάξεις.....	39

Σύνοψη

Δύο έτη μετά την έναρξη της φάσης διερεύνησης σχετικά με την έκδοση ψηφιακού ευρώ από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (στο εξής: ΕΚΤ), το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα εξετάσουν, κατά τους προσεχείς μήνες, την πρόταση κανονισμού για την καθιέρωση του ψηφιακού ευρώ ως ψηφιακού νομίσματος κεντρικής τράπεζας. Έχοντας υπόψη την ιδιαίτερη σημασία του ψηφιακού ευρώ για τα θεμελιώδη δικαιώματα της ιδιωτικής ζωής και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζήτησε από το ΕΣΠΔ και τον ΕΕΠΔ να εκδώσουν κοινή γνωμοδότηση σχετικά με την παρούσα πρόταση.

Σε γενικές γραμμές, υπενθυμίζοντας ότι η προστιθέμενη αξία του ψηφιακού ευρώ σε ένα εξαιρετικά ανταγωνιστικό τοπίο πληρωμών θα έγκειται κυρίως στην εμπιστευτικότητά του, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ εκφράζουν την έντονη ικανοποίησή τους για το γεγονός ότι οι ψηφιακοί χρήστες θα έχουν πάντα την επιλογή να πληρώνουν σε ψηφιακά ευρώ ή σε μετρητά, καθώς και ότι το ψηφιακό ευρώ δεν θα είναι «προγραμματιζόμενο χρήμα». Η παρούσα κοινή γνωμοδότηση επικροτεί επίσης το γεγονός ότι η πρόταση αποσκοπεί στην παροχή υψηλού επιπέδου προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων για το ψηφιακό ευρώ και αναγνωρίζει τις προσπάθειες που καταβάλλονται στο πλαίσιο της πρότασης για τον σκοπό αυτό, ιδίως με την εισαγωγή μιας «μη επιγραμμικής μορφής», για την ελαχιστοποίηση της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε σχέση με το ψηφιακό ευρώ, καθώς και για την ενσωμάτωση της προστασίας των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό και της προστασίας των δεδομένων εξ ορισμού.

Ωστόσο, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ, ακολουθώντας την προσέγγιση «προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό», εφιστούν την προσοχή των συννομοθετών σε μια σειρά από ανησυχίες σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, οι οποίες, εάν δεν αντιμετωπιστούν στην πρόταση, θα μπορούσαν να υπονομεύσουν την εμπιστοσύνη των πολιτών στο μελλοντικό ψηφιακό ευρώ και, εν τέλει, την υιοθέτησή του από την κοινωνία. Εν προκειμένω, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ αναπτύσσουν τις θέσεις τους που έχουν ήδη εκδοθεί από το 2021.

Πρώτον, ενώ το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ εκφράζουν την ικανοποίησή τους για το γεγονός ότι η διανομή του ψηφιακού ευρώ θα πραγματοποιηθεί με «αποκεντρωμένο τρόπο», δηλαδή από ενδιάμεσους χρηματοοικονομικούς οργανισμούς, και όχι απευθείας από το Ευρωσύστημα, θεωρούν ότι θα πρέπει να συμπεριληφθούν στο νομοθετικό κείμενο περαιτέρω διευκρινίσεις σχετικά με τους τρόπους διανομής του ψηφιακού ευρώ.

Επιπλέον, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ θεωρούν ότι θα πρέπει να παρασχεθούν περισσότερες διευκρινίσεις σχετικά με την αναγκαιότητα και την αναλογικότητα του ενιαίου σημείου πρόσβασης των αποκλειστικών αναγνωριστικών κωδικών του ψηφιακού ευρώ, καθώς και σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να εφαρμόζεται εν προκειμένω η προστασία των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού. Επιπλέον, το νομοθετικό κείμενο θα πρέπει να περιλαμβάνει διευκρινίσεις σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών (στο εξής: ΠΥΠ) θα πρέπει να επεξεργάζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για την επιβολή των ορίων διακράτησης στην πράξη. Ζητείται επίσης μεγαλύτερη σαφήνεια για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται για την επιβολή των ορίων στα τέλη που ενδεχομένως ζητούν οι ΠΥΠ.

Όσον αφορά την υποδομή διακανονισμού που θα παρέχει και θα διαχειρίζεται η ΕΚΤ, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ είναι της γνώμης ότι το διατακτικό της πρότασης θα πρέπει να περιλαμβάνει δεσμευτική υποχρέωση που θα διασφαλίζει την ψευδωνυμοποίηση όλων των δεδομένων συναλλαγών έναντι της ΕΚΤ και των εθνικών κεντρικών τραπεζών.

Είναι σημαντικό ότι το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ θεωρούν επίσης ότι οι διατάξεις σχετικά με τον γενικό μηχανισμό εντοπισμού και πρόληψης της απάτης (στο εξής: FDPΜ) που μπορεί να επιλέξει να θεσπίσει η ΕΚΤ για να διευκολύνει τον εντοπισμό και την πρόληψη της απάτης από τους ΠΥΠ στερούνται προβλεψιμότητας,

υπονομεύοντας έτσι την ασφάλεια δικαίου και την ικανότητα αξιολόγησης της αναγκαιότητας θέσπισης ενός τέτοιου μηχανισμού. Ειδικότερα, δεν είναι σαφές ποια καθήκοντα θα εκτελεί η ΕΚΤ (ως πιθανοί επόπτες της καταπολέμησης της απάτης που εκτελούν οι ΠΥΠ), αφενός, και ποια καθήκοντα (και σχετική επεξεργασία δεδομένων) θα εκτελούν οι ΠΥΠ, αφετέρου. Ως εκ τούτου, οι συννομοθέτες καλούνται να αποδείξουν περαιτέρω την αναγκαιότητα του εν λόγω μηχανισμού και να προβλέψουν σαφείς και ακριβείς κανόνες που θα διέπουν το πεδίο εφαρμογής και την εφαρμογή του προβλεπόμενου FDPM, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη φύση της στήριξης που θα παρέχει η ΕΚΤ στους ΠΥΠ. Σε περίπτωση που δεν αποδειχθεί η εν λόγω αναγκαιότητα, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν τη θέσπιση λιγότερο παρεμβατικών μέτρων από την άποψη της προστασίας των δεδομένων, σε συνδυασμό με την εφαρμογή κατάλληλων διασφαλίσεων.

Επιπλέον, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ αναγνωρίζουν στην παρούσα κοινή γνωμοδότηση τους δυνητικούς κινδύνους που θα μπορούσε να αντιμετωπίσει το ψηφιακό ευρώ από την άποψη της ΤΠ και της κυβερνοασφάλειας και προτείνουν να συμπεριληφθεί ρητή αναφορά στο εφαρμοστέο νομικό πλαίσιο για την κυβερνοασφάλεια στο προοίμιο της πρότασης.

Όσον αφορά τις πτυχές του ψηφιακού ευρώ που αφορούν την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων, ο ΕΕΠΔ και το ΕΣΠΔ σημειώνουν με ικανοποίηση τις προσπάθειες που καταβάλλονται στο κεφάλαιο VIII και στα αντίστοιχα παραρτήματα για τον καθορισμό των σκοπών και των κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για την επεξεργασία που πρέπει να πραγματοποιείται από κάθε φορέα που εμπλέκεται στην έκδοση και χρήση του ψηφιακού ευρώ. Ωστόσο, οι συννομοθέτες θα πρέπει να παράσχουν περαιτέρω διευκρινίσεις όσον αφορά, ειδικότερα, τις νομικές βάσεις που ισχύουν για τις εν λόγω πράξεις επεξεργασίας, την κατανομή των αρμοδιοτήτων, καθώς και τα είδη των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που θα υποβάλλονται σε επεξεργασία από καθέναν από τους εν λόγω φορείς.

Τέλος, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ εκφράζουν τη λύπη τους για το γεγονός ότι η πρόταση απέρριψε την υιοθέτηση μιας προσέγγισης «επιλεκτικής προστασίας της ιδιωτικής ζωής» για τις επιγραμμικές πληρωμές μικρής αξίας. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να σημειωθεί ότι το επίπεδο του κινδύνου ΚΕΧ/ΧΤ για το επιγραμμικό ψηφιακό ευρώ θα εξαρτηθεί από τη χρησιμοποιούμενη τεχνολογία και τις επιλογές σχεδιασμού που θα γίνουν κατά τη φάση της σύλληψης. Λαμβάνοντας υπόψη τα πιθανά μέτρα μετριασμού που θα μπορούσαν να εφαρμοστούν για τη μείωση του εν λόγω κινδύνου, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν επομένως στους συννομοθέτες να επεκτείνουν το ειδικό καθεστώς που ισχύει για την μη επιγραμμική μορφή στην επιγραμμική μορφή για συναλλαγές μικρής αξίας, με ένα όριο κάτω από το οποίο δεν θα υπάρχει ιχνηλάτηση συναλλαγών για σκοπούς ΚΕΧ/ΧΤ.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι εργασίες της ΕΚΤ για το ψηφιακό ευρώ συνεχίζονται παράλληλα με το έργο των συννομοθετών, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ υπενθυμίζουν την υποχρέωση όλων των υπευθύνων επεξεργασίας του ψηφιακού ευρώ και των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας να διενεργούν ΕΑΠΔ, στον βαθμό που πληρούνται οι απαιτήσεις του άρθρου 35 του ΓΚΠΔ ή του άρθρου 39 του κανονισμού EUDPR. Επιπλέον, η πρόταση θα πρέπει να υπενθυμίζει την υποχρέωση προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό και εξορισμού κατά τον καθορισμό του επιχειρησιακού σχεδιασμού και των τεχνολογικών επιλογών.

Μετά την έκδοση της νομοθεσίας για το ψηφιακό ευρώ, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ, στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, θα εξακολουθήσουν να παρακολουθούν την ανάπτυξη του ψηφιακού ευρώ και θα είναι έτοιμοι να παράσχουν καθοδήγηση στους συννομοθέτες και την ΕΚΤ σχετικά με τις πτυχές της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του ψηφιακού ευρώ.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων και ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων

Έχοντας υπόψη το άρθρο 42 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725, της 23ης Οκτωβρίου 2018, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 και της απόφασης αριθ. 1247/2002/ΕΚ¹,

Έχοντας υπόψη τη Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο και ιδίως το παράρτημα XI και το πρωτόκολλο 37 αυτής, όπως τροποποιήθηκαν με την απόφαση της Μικτής Επιτροπής του ΕΟΧ αριθ. 154/2018 της 6ης Ιουλίου 2018²,

Έχοντας υπόψη το αίτημα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για κοινή γνωμοδότηση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων και του Ευρωπαίου Επόπτη Προστασίας Δεδομένων, της 29ης Ιουνίου 2023, σχετικά με την πρόταση κανονισμού για τη θέσπιση του ψηφιακού ευρώ³ και με την πρόταση κανονισμού σχετικά με την παροχή υπηρεσιών ψηφιακού ευρώ από παρόχους υπηρεσιών πληρωμών που έχουν συσταθεί σε κράτη μέλη που δεν έχουν νόμισμα το ευρώ και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1230 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴.

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗ ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

1 ΙΣΤΟΡΙΚΟ

1. Στις 28 Ιουνίου 2023, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε νομοθετική δέσμη⁵ για το ψηφιακό ευρώ, η οποία περιελάμβανε πρόταση για τη θέσπιση του νομικού πλαισίου για ένα πιθανό ψηφιακό ευρώ⁶. Η παρούσα πρόταση αποσκοπεί στη θέσπιση και τη ρύθμιση των ουσιαστών πτυχών του ψηφιακού ευρώ, η έκδοση του οποίου αποτελεί προνόμιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (στο εξής: ΕΚΤ). Το σχέδιο για το ψηφιακό ευρώ ξεκίνησε πριν από την έκδοση της νομοθετικής δέσμης για το ψηφιακό ευρώ. Στη συνέχεια, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ υπενθυμίζουν τη χρονολογική σειρά των βασικών γεγονότων που οδήγησαν στην έκδοση της νομοθετικής δέσμης για το ψηφιακό ευρώ, συμπεριλαμβανομένων των απόψεων που εξέφρασε το ΕΣΠΔ επί του θέματος.

¹ ΕΕ L 295 της 21.11.2018, σ. 39.

² Οι αναφορές στα «κράτη μέλη» στο παρόν έγγραφο θα πρέπει να νοούνται ως αναφορές στα «κράτη μέλη του ΕΟΧ».

³ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του ψηφιακού ευρώ, COM/2023/369 final.

⁴ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την παροχή υπηρεσιών ψηφιακού ευρώ από παρόχους υπηρεσιών πληρωμών που έχουν συσταθεί σε κράτη μέλη που δεν έχουν νόμισμα το ευρώ και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1230 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, COM/2023/368 final.

⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_3501

⁶ Πρόταση ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για τη θέσπιση του ψηφιακού ευρώ (COM/2023/369 final)

2. Τον Οκτώβριο του 2020, στο πλαίσιο του αυξανόμενου ενδιαφέροντος για τα ψηφιακά νομίσματα κεντρικών τραπεζών σε όλο τον κόσμο, η ΕΚΤ ξεκίνησε δημόσια διαβούλευση σχετικά με ένα πιθανό ψηφιακό ευρώ, μια νέα μορφή ψηφιακού νομίσματος κεντρικής τράπεζας για χρήση στις πληρωμές λιανικής, η οποία αποσκοπεί στη συμπλήρωση των φυσικών μετρητών ευρώ⁷. Οι στόχοι πολιτικής της θέσπισης του ψηφιακού ευρώ είναι η διασφάλιση της συνεχούς πρόσβασης των πολιτών της ΕΕ σε νόμισμα κεντρικής τράπεζας στο πλαίσιο της φθίνουσας χρήσης των φυσικών μετρητών, η στήριξη της χρηματοοικονομικής ένταξης, καθώς και η προώθηση της καινοτομίας και της στρατηγικής αυτονομίας της ΕΕ όσον αφορά τις πληρωμές. Τον Απρίλιο του 2021 η ΕΚΤ δημοσίευσε έκθεση σχετικά με τις ανατροφοδοτήσεις που παρασχέθηκαν κατά τη διάρκεια της δημόσιας διαβούλευσης⁸. Η έκθεση έδειξε ότι η εμπιστευτικότητα θεωρήθηκε το σημαντικότερο χαρακτηριστικό για το ψηφιακό ευρώ από το 43 % των ερωτηθέντων, τόσο των πολιτών όσο και των επαγγελματιών.
3. Στις 18 Ιουνίου 2021, το ΕΣΠΔ απέστειλε επιστολή στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα σχετικά με τις πτυχές της προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων ενός πιθανού ψηφιακού ευρώ⁹. Στην εν λόγω επιστολή, το ΕΣΠΔ υπογράμμισε την ανάγκη να εργαστούν τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα για ένα ψηφιακό ευρώ που θα υιοθετεί πλήρως την «προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού», σύμφωνα με τα αποτελέσματα της δημόσιας διαβούλευσης που ξεκίνησε η ΕΚΤ το προηγούμενο έτος. Επιπλέον, το ΕΣΠΔ τόνισε τους κινδύνους για την ιδιωτική ζωή και τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις ελευθερίες ενός τέτοιου έργου εάν το ψηφιακό ευρώ δεν σχεδιαστεί κατάλληλα. Ειδικότερα, το ΕΣΠΔ υπογράμμισε τον κίνδυνο γενικής παρακολούθησης των συναλλαγών σε όλες τις υποδομές πληρωμών, τον κίνδυνο υπερβολικής ταυτοποίησης των πολιτών που χρησιμοποιούν το ψηφιακό ευρώ, τον κίνδυνο ασφάλειας των δεδομένων πληρωμών και προσέφερε τη βοήθεια του ΕΣΠΔ για τον μετριασμό τους. Επιπλέον, η επιστολή τάχθηκε υπέρ της δυνατότητας ανωνυμοποίησης μέρους των συναλλαγών ή, τουλάχιστον, με υψηλό επίπεδο ψευδωνυμοποίησης. Τέλος, το ΕΣΠΔ επισήμανε ότι τα φυσικά μετρητά είναι ο σχετικός δείκτης αναφοράς για τον σχεδιασμό του ψηφιακού ευρώ, ιδίως προκειμένου να επιτευχθεί η σωστή ισορροπία μεταξύ της προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων, αφενός, και της καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (στο εξής: ΚΕΧ/ΧΤ), αφετέρου.
4. Στις 14 Ιουλίου 2021, η ΕΚΤ ξεκίνησε τη φάση διερεύνησης του σχεδίου για το ψηφιακό ευρώ. Αυτή η φάση διάρκειας 24 μηνών αποσκοπούσε στην αντιμετώπιση βασικών ζητημάτων που αφορούν τον σχεδιασμό και τη διανομή της ψηφιακής μορφής του ευρώ, καθώς και στην αξιολόγηση των πιθανών επιδράσεων του ψηφιακού ευρώ στην αγορά. Άλλοι στόχοι ήταν ο προσδιορισμός των σχεδιαστικών επιλογών για τη διασφάλιση της ιδιωτικής ζωής και την αποφυγή κινδύνων για τους πολίτες της ζώνης του ευρώ, τους ενδιάμεσους οργανισμούς και την οικονομία συνολικά. Στο πλαίσιο της συνδρομής του προς τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα σχετικά με το θέμα, το ΕΣΠΔ συμμετείχε στη διαδικασία διαβούλευσης της φάσης

⁷ΕΚΤ, Έκθεση για το ψηφιακό ευρώ, Οκτώβριος 2020, διαθέσιμη στη διεύθυνση: https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/Report_on_a_digital_euro~4d7268b458.en.pdf

⁸ ΕΚΤ, Έκθεση σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση για το ψηφιακό ευρώ, Απρίλιος 2021, διαθέσιμη στη διεύθυνση: <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2021/html/ecb.pr210414~ca3013c852.en.html>

⁹ ΕΣΠΔ, Letter to the European institutions on the privacy and data protection aspects of a possible digital euro (Επιστολή προς τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα σχετικά με τις πτυχές της προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων ενός πιθανού ψηφιακού ευρώ), 18 Ιουνίου 2021, διατίθεται στη διεύθυνση: https://edpb.europa.eu/system/files/2021-07/edpb_letter_out_2021_0111-digitaleuro-toecb_en_1.pdf

διερεύνησης και πραγματοποίησε αρκετές συναντήσεις με εμπειρογνώμονες της ΕΚΤ. Εκτός από τις θέσεις που εξέφρασε δημοσίως, το ΕΣΠΔ πραγματοποίησε τακτικές εσωτερικές συνεδριάσεις σχετικά με το θέμα, στις οποίες συμμετείχαν εμπειρογνώμονες της Επιτροπής. Έτσι, η Επιτροπή είχε την ευκαιρία να επωφεληθεί από τις τακτικές άτυπες συμβουλές του ΕΣΠΔ κατά τη φάση εκπόνησης της παρούσας πρότασης.

5. Τον Απρίλιο του 2022, η Επιτροπή ξεκίνησε μια στοχευμένη δημόσια διαβούλευση¹⁰ με στόχο τη συλλογή περαιτέρω πληροφοριών σχετικά με διάφορες πτυχές, συμπεριλαμβανομένων των αναγκών και των προσδοκιών των χρηστών, των αναμενόμενων επιπτώσεων σε βασικούς κλάδους, καθώς και με την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων. Το ΕΣΠΔ απάντησε στην εν λόγω διαβούλευση τον Ιούνιο του 2022¹¹. Στη συνεισφορά του, το ΕΣΠΔ υπενθύμισε τη θέση του υπέρ της πλήρους απουσίας ελέγχων ΚΞΧ/ΧΤ κάτω από ένα ορισμένο όριο για συναλλαγές μικρής αξίας και την ανάγκη αποφυγής της συγκέντρωσης των συναλλαγών από οποιονδήποτε δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα, υποστηρίζοντας την τοπική επεξεργασία και αποθήκευση των δεδομένων των συναλλαγών, υπό τον έλεγχο του χρήστη. Επιπλέον, το ΕΣΠΔ τόνισε ότι θα πρέπει να αποφεύγεται κάθε πρόσβαση της ΕΚΤ και των εθνικών κεντρικών τραπεζών (στο εξής: το Ευρωσύστημα) σε δεδομένα συναλλαγών για σκοπούς μετριάσμου της απάτης ή επιβολής κανόνων φορολογίας. Τέλος, το ΕΣΠΔ επισήμανε ότι η θέσπιση ορίων διακράτησης ή ορίων τελών θα επηρέαζε τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων, καθώς θα απαιτούσε πρόσθετες συλλογές δεδομένων και ελέγχους.
6. Τον Σεπτέμβριο του 2022, η ΕΚΤ δημοσίευσε μια πρώτη έκθεση προόδου σχετικά με τη φάση διερεύνησης, στην οποία πρότεινε διάφορες επιλογές σχεδιασμού της προστασίας δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής για το ψηφιακό ευρώ. Η ΕΚΤ υπενθύμισε επίσης ότι το κανονιστικό πλαίσιο που θα θεσπιστεί από τους συννομοθέτες θα είναι καθοριστικής σημασίας όσον αφορά τις πτυχές του ψηφιακού ευρώ που αφορούν την προστασία της ιδιωτικής ζωής¹². Ειδικότερα, η ΕΚΤ πρότεινε ένα βασικό σενάριο που βασίζεται στην ανάπτυξη ενός ψηφιακού ευρώ διαθέσιμου επιγραμμικά με όλες τις συναλλαγές να επικυρώνονται από ενδιάμεσους χρηματοοικονομικούς οργανισμούς που διανέμουν το ψηφιακό ευρώ και οι οποίες είναι πλήρως διαφανείς για αυτούς από την πρώτη έκδοση του ψηφιακού ευρώ. Οι δύο επιλογές της «επιλεκτικής προστασίας της ιδιωτικής ζωής», όπου θα διασφαλίζεται υψηλότερος βαθμός ιδιωτικότητας για επιγραμμικές πληρωμές μικρής αξίας/χαμηλού κινδύνου, και της «μη επιγραμμικής λειτουργίας», όπου δεν θα πραγματοποιείται ιχνηλάτηση για μη επιγραμμικές πληρωμές μικρής αξίας που πραγματοποιούνται σε στενή φυσική εγγύτητα, περιγράφηκαν από την ΕΚΤ ως «πέραν του βασικού σεναρίου» και αντικείμενο περαιτέρω διερεύνησης από τους συννομοθέτες.

¹⁰ https://finance.ec.europa.eu/regulation-and-supervision/consultations/finance-2022-digital-euro_en

¹¹ ΕΣΠΔ, Response to the European Commission's targeted consultation on a digital euro (Απάντηση στη στοχευμένη διαβούλευση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για ένα ψηφιακό ευρώ), εκδόθηκε στις 14 Ιουνίου 2022, διαθέσιμο στη διεύθυνση: https://edpb.europa.eu/system/files/2022-06/edpb_responseconsultation_20220614_digitaleuro_en.pdf

¹² ΕΚΤ, Progress on the investigation phase of a digital euro (Πρόοδος όσον αφορά τη φάση διερεύνησης του ψηφιακού ευρώ), 29 Σεπτεμβρίου 2022, διαθέσιμο στη διεύθυνση: https://www.ecb.europa.eu/paym/digital_euro/investigation/governance/shared/files/ecb.degov220929.en.pdf?8eec0678b57e98372a7ae6b59047604b

7. Στις 10 Οκτωβρίου 2022, το ΕΣΠΑ δημοσίευσε δήλωση¹³ στην οποία υπενθυμίζει την ανάγκη να αποφευχθεί η συστηματική ιχνηλάτηση των συναλλαγών σε μια τέτοια αρχιτεκτονική βασισμένη σε λογαριασμούς. Προειδοποίησε ότι η επικύρωση όλων των συναλλαγών με ψηφιακά ευρώ ενδέχεται να μην συνάδει με τις έννοιες της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας της προστασίας των δεδομένων, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΔΕΕ). Το ΕΣΠΑ υπενθύμισε ότι η θέσπιση ορίου προστασίας της ιδιωτικής ζωής για συναλλαγές μικρής αξίας, βάσει του οποίου δεν θα πρέπει να γίνεται ιχνηλάτηση των συναλλαγών, είναι αναγκαία για την εξισορρόπηση του εν λόγω κινδύνου, τόσο για τις επιγραμμικές όσο και για τις μη επιγραμμικές μορφές. Επιπλέον, το ΕΣΠΑ ζήτησε τη διεξαγωγή δημόσιου και δημοκρατικού διαλόγου σχετικά με το θέμα.
8. Όσον αφορά το καθεστώς ΚΕΧ/ΧΤ του ψηφιακού ευρώ, το ΕΣΠΑ επεσήμανε ότι το ισχύον νομικό πλαίσιο για τις ηλεκτρονικές πληρωμές δεν φαίνεται να είναι κατάλληλο για ένα εργαλείο όπως το ψηφιακό ευρώ, το οποίο έχει θεμελιωδώς διαφορετικά χαρακτηριστικά όσον αφορά τους στόχους πολιτικής, και λαμβάνοντας υπόψη το επίπεδο εμπιστοσύνης που απαιτείται για την ικανοποίηση των προσδοκιών που εκφράστηκαν κατά τη διάρκεια της δημόσιας διαβούλευσης¹⁴. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΑ τάχθηκε υπέρ της δημιουργίας ειδικού νομικού καθεστώτος για το ψηφιακό ευρώ και συνέστησε να διενεργηθεί ταυτόχρονα αξιολόγηση τόσο των κινδύνων για την προστασία της ιδιωτικής ζωής όσο και για την ΚΕΧ/ΧΤ.
9. Το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΔ επαναλαμβάνουν ότι η προστιθέμενη αξία ενός ψηφιακού ευρώ, σε ένα ήδη άκρως ανταγωνιστικό ευρωπαϊκό τοπίο πληρωμών, έγκειται κυρίως στα χαρακτηριστικά του που διασφαλίζουν την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων. Σύμφωνα με το ΕΣΠΑ και τον ΕΕΠΔ, τα χαρακτηριστικά του ψηφιακού ευρώ που εξυπηρετούν την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων αποτελούν πράγματι προϋπόθεση για την απόκτηση της εμπιστοσύνης του κοινού για μια ψηφιακή μορφή νομίσματος κεντρικής τράπεζας, καθώς και αποφασιστικό έναυσμα για την υιοθέτησή του από τους πολίτες της ΕΕ¹⁵. Η εμπιστοσύνη αυτή δεν θα πρέπει να υπονομεύεται από έναν ακατάλληλο σχεδιασμό του ψηφιακού ευρώ ή του νομικού πλαισίου. Η αποφυγή μιας τέτοιας κατάστασης αποτελεί τον ίδιο τον σκοπό της κοινής γνωμοδότησης.

¹³ Δήλωση 04/2022 του ΕΣΠΑ σχετικά με τις επιλογές σχεδιασμού για ένα ψηφιακό ευρώ από την άποψη της προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων, εκδόθηκε στις 10 Οκτωβρίου 2022 και είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση: https://edpb.europa.eu/system/files/2022-10/edpb_statement_20221010_digital_euro_en.pdf

¹⁴ Βλ. παράγραφο 2 ανωτέρω και υποσημείωση αριθ. 8.

¹⁵ Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΔ επισημαίνουν ότι, σύμφωνα με δημοσκόπηση που πραγματοποιήθηκε για λογαριασμό της Bundesbank στη Γερμανία, τα κύρια πιθανά μειονεκτήματα για τους ερωτηθέντες ήταν η έλλειψη προστιθέμενης αξίας (για το 77 % των ερωτηθέντων), ο φόβος για ένα πρώτο βήμα προς την κατάργηση των φυσικών μετρητών (61 %) και η δυνατότητα γενικής εποπτείας των αγοραστικών συνθηκών (54 %) (Deutsche Bundesbank, Μηνιαία Έκθεση, Οκτώβριος 2021, διαθέσιμη στη διεύθυνση: <https://www.bundesbank.de/resource/blob/879312/807018037068359550e1d89a5dc366fe/mL/2021-10-digitaler-euro-private-haushalte-data.pdf>). Επιπλέον, σύμφωνα με την τελευταία μελέτη SPACE της ΕΚΤ, το 60 % των πολιτών της Ευρωζώνης θεωρούν σημαντικό να έχουν την επιλογή να πληρώσουν σε μετρητά. Τα θεωρούμενα βασικά πλεονεκτήματα των μετρητών είναι γι' αυτούς η ανωνυμία και η προστασία της ιδιωτικής ζωής (ΕΚΤ, Study on the payment attitudes of consumers in the euro area (Μελέτη σχετικά με τη στάση πληρωμών των καταναλωτών στη ζώνη του ευρώ), 20 Δεκεμβρίου 2022, διαθέσιμη στη διεύθυνση: https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_surveys/space/html/ecb.spacereport202212~783ffdf46e.en.html).

2 ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ

10. Στις 29 Ιουνίου 2023, η Επιτροπή ζήτησε κοινή γνωμοδότηση του ΕΣΠΑ και του ΕΕΠΑ (στο εξής: η γνωμοδότηση) σύμφωνα με το άρθρο 42 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725 (στο εξής: EUDPR) σχετικά με δύο προτάσεις κανονισμών που αποτελούν μέρος της «δέσμης μέτρων για το ενιαίο νόμισμα». Η παρούσα δέσμη νομοθετικών μέτρων περιλαμβάνει:
 - πρόταση κανονισμού σχετικά με τη θέσπιση του ψηφιακού ευρώ¹⁶ (στο εξής: η πρόταση)·
 - πρόταση κανονισμού σχετικά με την παροχή υπηρεσιών σε ψηφιακό ευρώ από παρόχους υπηρεσιών πληρωμών που έχουν συσταθεί σε κράτη μέλη των οποίων το νόμισμα δεν είναι το ευρώ και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1230 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁷.
11. Οι δύο αυτές προτάσεις, οι οποίες αλληλοϋποστηρίζονται, αποσκοπούν στην θέσπιση του ψηφιακού ευρώ και στη διασφάλιση ότι οι Ευρωπαίοι έχουν στη διάθεσή τους την επιλογή τόσο για πληρωμές με μετρητά όσο και για ψηφιακές πληρωμές όταν επιθυμούν να πληρώσουν με χρήματα της κεντρικής τράπεζας. Στο πλαίσιο της παρούσας γνωμοδότησης, διατυπώνονται μόνο συστάσεις σε σχέση με την πρόταση κανονισμού για τη θέσπιση του ψηφιακού ευρώ.
12. Η πρόταση παρέχει το νομικό πλαίσιο για την υιοθέτηση και την έκδοση του ψηφιακού ευρώ από την ΕΚΤ και, για τον σκοπό αυτό, βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην προσέγγιση της τρίτης έκθεσης προόδου που εκδόθηκε από την ΕΚΤ τον Απρίλιο του 2023¹⁸.
13. Πιο συγκεκριμένα, η πρόταση θεσπίζει το πλαίσιο για την έκδοση του ψηφιακού ευρώ από την ΕΚΤ, σύμφωνα με την πρόταση και με την επιφύλαξη της ανεξάρτητης θέσης και των εξουσιών της ΕΚΤ σύμφωνα με τις Συνθήκες¹⁹. Επιπλέον, η πρόταση θεσπίζει το ψηφιακό ευρώ ως νόμιμο χρήμα και καθορίζει κανόνες για τη διανομή του μέσω παρόχων υπηρεσιών πληρωμών (στο εξής: ΠΥΠ). Επιπροσθέτως, η πρόταση καθορίζει τους ρόλους και τις υποχρεώσεις των εθνικών κεντρικών τραπεζών και της ΕΚΤ στην έκδοση και τη χρηματοπιστωτική εποπτεία και θέτει τα θεμέλια για τα τεχνικά χαρακτηριστικά του ψηφιακού ευρώ. Μετά την έκδοση της παρούσας πρότασης, η ΕΚΤ θα πρέπει να αναπτύξει περαιτέρω τεχνικά πρότυπα για την εφαρμογή του ψηφιακού ευρώ.
14. Στην πρόταση προτείνονται δύο μορφές ψηφιακού ευρώ: μια επιγραμμική και μια μη επιγραμμική μορφή. Η επιλογή ενός χρήστη του ψηφιακού ευρώ οποιασδήποτε από τις δύο αυτές μορφές έχει σημαντικές επιπτώσεις στην προστασία των δεδομένων, καθώς η πρόταση

¹⁶ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του ψηφιακού ευρώ, COM/2023/369 final.

¹⁷ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την παροχή υπηρεσιών ψηφιακού ευρώ από παρόχους υπηρεσιών πληρωμών που έχουν συσταθεί σε κράτη μέλη που δεν έχουν νόμισμα το ευρώ και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1230 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, COM/2023/368 final.

¹⁸ ΕΚΤ, Progress on the investigation phase of a digital euro – third report (Πρόοδος όσον αφορά τη φάση διερεύνησης του ψηφιακού ευρώ — τρίτη έκθεση), 24 Απριλίου 2023, διαθέσιμη στη διεύθυνση: https://www.ecb.europa.eu/paym/digital_euro/investigation/governance/shared/files/ecb.degov230424_progress.en.pdf.

¹⁹ Άρθρο 133 της ΣΛΕΕ.

διαφοροποιεί τις υποχρεώσεις μεταξύ των εν λόγω μορφών, όσον αφορά, για παράδειγμα, τον διακανονισμό των συναλλαγών και την εφαρμογή των κανόνων ΚΕΧ/ΧΤ²⁰.

15. Η πρόταση έχει σημαντικές επιπτώσεις για τα θεμελιώδη δικαιώματα των ατόμων στην ιδιωτική ζωή και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Οι εποπτικές αρχές που έχουν συσταθεί με τον ΓΚΠΔ και τον κανονισμό EUDPR θα είναι υπεύθυνες για την εποπτεία της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει της πρότασης²¹.
16. Το πεδίο εφαρμογής της παρούσας γνωμοδότησης περιορίζεται στις πτυχές της πρότασης που αφορούν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία αποτελούν έναν από τους κύριους πυλώνες της πρότασης. Δεδομένου ότι η πρόταση, όπως εξηγείται περαιτέρω στη γνωμοδότηση, εγείρει αρκετές ανησυχίες όσον αφορά την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην ιδιωτική ζωή και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, στόχος της παρούσας γνωμοδότησης δεν είναι να παράσχει εξαντλητικό κατάλογο όλων των ζητημάτων, ούτε να διατυπώνει πάντοτε εναλλακτικές διατάξεις ή διατυπώσεις. Αντ' αυτού, η παρούσα γνωμοδότηση αποσκοπεί στην αντιμετώπιση των κύριων ζητημάτων, όσον αφορά τις πτυχές της πρότασης που αφορούν την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων.

3 ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

17. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ εκφράζουν την ικανοποίησή τους για την πρόθεση σχεδιασμού του ψηφιακού ευρώ κατά τρόπο ώστε να ελαχιστοποιείται η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τους ΠΥΠ, από το Ευρωσύστημα και από τους παρόχους υπηρεσιών υποστήριξης στα αναγκαία για τη διασφάλιση της ορθής λειτουργίας του ψηφιακού ευρώ²². Αυτό είναι σαφές από τον τρόπο με τον οποίο η πρόταση επιχειρεί να οριοθετήσει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που θα υποβάλλονται σε επεξεργασία από καθέναν από τους προαναφερόμενους φορείς, καθορίζοντας κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που θα εμπίπτουν σε κάθε δραστηριότητα επεξεργασίας που απαριθμείται στα παραρτήματα που συνοδεύουν την πρόταση. Η πρόταση υπογραμμίζει επίσης την ανάγκη επαρκούς εφαρμογής της αρχής της προστασίας των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού, απαιτώντας την εφαρμογή προηγμένων μέτρων ασφάλειας και προστασίας της ιδιωτικής ζωής²³ και ειδικών διασφαλίσεων σε περιπτώσεις που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής με βάση τους κινδύνους τους²⁴.
18. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ εκφράζουν επίσης την ικανοποίησή τους για την αιτιολογική σκέψη 12 της πρότασης, η οποία αναφέρεται στο πλαίσιο της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων, καθώς και για την αιτιολογική σκέψη 70, στην οποία τονίζεται ότι ένα υψηλό επίπεδο προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων είναι ζωτικής σημασίας για την

²⁰ Βλ. ενότητα 11 της παρούσας γνωμοδότησης.

²¹ Αιτιολογική σκέψη 12 της πρότασης.

²² Αιτιολογικές σκέψεις 71 και 72 της πρότασης.

²³ Για παράδειγμα, στο άρθρο 35 παράγραφος 4, επιβάλλοντας σαφή διαχωρισμό των προσωπικών δεδομένων ώστε να διασφαλιστεί ότι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες δεν μπορούν να ταυτοποιήσουν άμεσα ιδιώτες χρήστες ψηφιακών ευρώ.

²⁴ Βλ. τελευταία πρόταση του άρθρου 35 παράγραφος 8 της πρότασης.

εμπιστοσύνη του κοινού στο ψηφιακό ευρώ και παραπέμπει στην προαναφερθείσα δήλωση του ΕΣΠΔ που εκδόθηκε το 2022 σχετικά με τις επιλογές σχεδιασμού για το ψηφιακό ευρώ²⁵.

19. Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η προστασία της ιδιωτικής ζωής θεωρείται το σημαντικότερο χαρακτηριστικό ενός ψηφιακού ευρώ τόσο από τους ιδιώτες όσο και από τους επαγγελματίες²⁶, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ υπενθυμίζουν ότι η προστασία των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού θα πρέπει να ενσωματωθεί στον σχεδιασμό του ψηφιακού ευρώ από την αρχή, συμπεριλαμβανομένων των τεχνικών επιλογών που θα γίνουν από την ΕΚΤ σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 2 της πρότασης, και όσον αφορά τις συμπληρωματικές κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικές πράξεις της Επιτροπής σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 1 μετά την έκδοση της πρότασης. Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ υπογραμμίζουν τη σημασία της εφαρμογής τεχνολογιών για τη βελτίωση της προστασίας της ιδιωτικότητας (στο εξής: TBI) κατά τον σχεδιασμό του ψηφιακού ευρώ.
20. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ υπενθυμίζουν επίσης ότι, σύμφωνα με τη νομολογία του ΔΕΕ, ισχύει το κριτήριο της αναγκαιότητας για κάθε περιορισμό στην άσκηση των δικαιωμάτων προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και σεβασμού της ιδιωτικής ζωής όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα²⁷. Αυτό περιλαμβάνει την αξιολόγηση του εάν άλλα μέτρα θα μπορούσαν να επιτύχουν το επιθυμητό αποτέλεσμα με μικρότερο βαθμό παρέμβασης στο επίμαχο θεμελιώδες δικαίωμα. Επιπλέον, κατά τη θέσπιση μέτρων που παρεμβαίνουν στα θεμελιώδη δικαιώματα της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ο νομοθέτης πρέπει να αξιολογεί εάν η σημασία του στόχου γενικού συμφέροντος που επιδιώκεται με την επεξεργασία είναι ανάλογη προς τη σοβαρότητα της παρέμβασης²⁸.
21. Σε αυτό το πλαίσιο, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ θεωρούν ότι τα καθήκοντα που σχετίζονται με τη διαχείριση των χρηστών (δηλ. τη διαχείριση των ψηφιακών λογαριασμών/πορτοφολιών ευρώ, την παροχή και τη διαχείριση των μέσων πληρωμής), τη διαχείριση των συναλλαγών (δηλ. την έναρξη των συναλλαγών, την αυθεντικοποίηση και την επικύρωση) και τη διαχείριση της ρευστότητας (προσθήκη και αφαίρεση χρηματικών ποσών) θα πρέπει κατ' αρχήν να είναι όσο το δυνατόν πιο «αποκεντρωμένα». Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ εκφράζουν την ικανοποίησή τους για το γεγονός ότι η διανομή του ψηφιακού ευρώ βάσει της πρότασης θα πραγματοποιείται από ρυθμιζόμενους ενδιάμεσους χρηματοοικονομικούς οργανισμούς με αποκεντρωμένο τρόπο και όχι απευθείας από το Ευρωσύστημα. Συγκεκριμένα, η

²⁵ Δήλωση 04/2022 σχετικά με τις επιλογές σχεδιασμού για ένα ψηφιακό ευρώ από την άποψη της προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων, εκδόθηκε στις 10 Οκτωβρίου 2022 και είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση: https://edpb.europa.eu/system/files/2022-10/edpb_statement_20221010_digital_euro_en.pdf

²⁶ Σελίδα 7 της εκτίμησης επιπτώσεων της πρότασης, SWD(2023) 233 final..

²⁷ Απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 2008, *Tietosuojavaltuutettu κατά Satakunnan Markkinapörssi Oy και Satamedia Oy.*, C-73/07, EU:C:2008:727, σκέψη 56· απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2010, *συνεκδικασθείσες υποθέσεις Volker und Markus Schecke*, C-92/09 και C-93/09, EU:C:2010:662, σκέψεις 77 και 86. Βλ., επίσης, ΕΕΠΔ, Guidelines on assessing the proportionality of measures that limit the fundamental rights to privacy and to the protection of personal data (Κατευθυντήριες γραμμές του ΕΕΠΔ για την αξιολόγηση της αναλογικότητας των μέτρων που περιορίζουν τα θεμελιώδη δικαιώματα στην ιδιωτική ζωή και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα), 19 Δεκεμβρίου 2019, διαθέσιμες στη διεύθυνση: https://edps.europa.eu/sites/default/files/publication/19-12-19_edps_proportionality_guidelines2_en.pdf.

²⁸ Απόφαση της 1ης Αυγούστου 2022, *OT και Vyriausioji tarnybinės etikos komisija*, C-184/20, EU:C:2022:601, σκέψη 98.

αποκεντρωμένη προσέγγιση θα μπορούσε να διευκολύνει την άσκηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων ενώπιον κάθε ενδιαμέσου χρηματοοικονομικού οργανισμού ως υπεύθυνου επεξεργασίας. Στο πλαίσιο αυτό, η ενότητα 8 της παρούσας κοινής γνωμοδότησης περιέχει διάφορες συστάσεις και ζητεί διευκρινίσεις σχετικά με τους ρόλους και τα καθήκοντα που, χωρίς να παρεμποδίζουν τη λειτουργία του ψηφιακού ευρώ και τον ρόλο της ΕΚΤ, θα μπορούσαν να ανατεθούν στους ενδιαμέσους χρηματοοικονομικούς οργανισμούς.

22. Επιπλέον, ενώ το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ αναγνωρίζουν την ανάγκη θέσπισης ορίων διακράτησης ψηφιακού ευρώ για κάθε χρήστη ψηφιακού ευρώ, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ επισημαίνουν ότι ένα τέτοιο χαρακτηριστικό συνεπάγεται αυτομάτως απώλεια πλήρους ανωνυμίας και έναν βαθμό επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα²⁹.
23. Όπως έχει ήδη επισημανθεί από το ΕΣΠΔ³⁰, ένα υψηλό επίπεδο προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση της εμπιστοσύνης των πολιτών στο μελλοντικό ψηφιακό ευρώ και, εν τέλει, της επιτυχίας του. Εν προκειμένω, η καταγραφή όλων των επιγραμμικών συναλλαγών σε ψηφιακό ευρώ, ανεξαρτήτως του ύψους τους, δεν φαίνεται να συνάδει με τον στόχο της πρότασης να στηρίξει την προστασία των δεδομένων ως βασική πολιτική που ακολουθεί η Ένωση, ούτε με τη σημασία που αποδίδουν οι πολίτες στην προστασία της ιδιωτικής ζωής στο πλαίσιο του ψηφιακού ευρώ, όπως αποτυπώνεται στην προαναφερθείσα έρευνα που διεξήγαγε η ΕΚΤ το 2021³¹. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ θεωρούν ότι είναι απαραίτητο να διασφαλιστεί ένα υψηλό επίπεδο προστασίας της ιδιωτικής ζωής όχι μόνο για μη επιγραμμικές πληρωμές με ψηφιακό ευρώ, όπως προβλέπεται επί του παρόντος στην πρόταση³², αλλά και για τις επιγραμμικές πράξεις πληρωμής μικρής αξίας με ψηφιακό ευρώ. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν να επιτευχθεί ο στόχος αυτός μέσω της θέσπισης ενός ορίου προστασίας της ιδιωτικής ζωής για τις επιγραμμικές πράξεις ψηφιακών πληρωμών μικρής αξίας, όπως αναλύεται περαιτέρω στην ενότητα 11 κατωτέρω.
24. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ αναγνωρίζουν επίσης τις προσπάθειες που καταβλήθηκαν για να διασφαλιστεί ότι η πρόταση δεν επηρεάζει την εφαρμογή των υφιστάμενων νομοθεσιών της ΕΕ που διέπουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, συμπεριλαμβανομένων των καθηκόντων και των εξουσιών των εποπτικών αρχών που είναι αρμόδιες για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τους νόμους περί προστασίας δεδομένων, όπως αναφέρεται στο προοίμιο της πρότασης³³. Μια σημαντική πτυχή αφορά τη νομική βάση για

²⁹ Βλ. σχετικά την ενότητα 7 της παρούσας γνωμοδότησης.

³⁰ Δήλωση 04/2022 του ΕΣΠΔ σχετικά με τις επιλογές σχεδιασμού για ένα ψηφιακό ευρώ από την άποψη της προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων, εκδόθηκε στις 10 Οκτωβρίου 2022 και είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση: https://edpb.europa.eu/system/files/2022-10/edpb_statement_20221010_digital_euro_en.pdf

³¹ ΕΚΤ, Έκθεση σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση για το ψηφιακό ευρώ, Απρίλιος 2021, διαθέσιμη στη διεύθυνση: <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2021/html/ecb.pr210414~ca3013c852.en.html>

³² Άρθρο 37 της πρότασης.

³³ Αιτιολογική σκέψη 12 της πρότασης: «Κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού πρέπει να συμμορφώνεται με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 και τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1725, στον βαθμό που εμπίπτει στο αντίστοιχο πεδίο εφαρμογής τους. Ως εκ τούτου, οι εποπτικές αρχές βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 και του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725 είναι υπεύθυνες για την εποπτεία της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που διενεργείται στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού». Επιπλέον, στην αιτιολογική σκέψη 70 αναφέρεται ότι «η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού

τους υπεύθυνους επεξεργασίας που επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της πρότασης και την κατάλληλη κατανομή των ρόλων και των αρμοδιοτήτων μεταξύ των ΠΥΠ, του Ευρωσυστήματος και των παρόχων υπηρεσιών υποστήριξης. Το στοιχείο αυτό εξετάζεται στην ενότητα 10 της παρούσας κοινής γνωμοδότησης.

25. Επιπλέον, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ σημειώνουν ότι το άρθρο 282 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΣΛΕΕ) προβλέπει ότι η ΕΚΤ είναι ανεξάρτητη κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της και ότι τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμοί της ΕΕ —συμπεριλαμβανομένης της Επιτροπής και των συννομοθετών— πρέπει να σέβονται την ανεξαρτησία αυτή. Το άρθρο 130 της ΣΛΕΕ προσθέτει ότι, κατά την άσκηση των εξουσιών και την εκτέλεση των καθηκόντων και υποχρεώσεων που τους ανατίθενται από τις Συνθήκες και το καταστατικό της ΕΚΤ, η ΕΚΤ δεν ζητάει ούτε δέχεται υποδείξεις από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς της Ένωσης. Σύμφωνα με το άρθρο 132 της ΣΛΕΕ, η ΕΚΤ μπορεί να εκδίδει κανονισμούς και να λαμβάνει αποφάσεις αναγκαίες για την υλοποίηση και την εκτέλεση των καθηκόντων της³⁴, κάτι που η ΕΚΤ πράττει συχνά, επίσης όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο επεξεργάζεται και ελέγχει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο των εργασιών της³⁵. Ενώ το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ σέβονται δεόντως την αυτονομία λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ, τονίζουν επίσης την ανάγκη η πρόταση να προβλέπει σαφείς κανόνες, με την επιφύλαξη νομοθετικής συζήτησης και έγκρισης, σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της έκδοσης και της χρήσης του ψηφιακού ευρώ, με σαφείς διασφαλίσεις, διασφαλίζοντας έτσι το υψηλότερο δυνατό επίπεδο προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών.

26. Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ κατανοούν ότι ο νομοθέτης της ΕΕ εξουσιοδοτείται να «*θεσπίζει τα μέτρα που είναι αναγκαία για τη χρήση του ευρώ ως ενιαίου νομίσματος*», σύμφωνα με το άρθρο 133 της ΣΛΕΕ, το οποίο αποτελεί τη νομική βάση της πρότασης στις Συνθήκες. Ωστόσο, οι θεσμικοί και νομικοί περιορισμοί της νομικής βάσης του άρθρου 133 της ΣΛΕΕ που απορρέουν από τους κανόνες που κατοχυρώνονται στη ΣΛΕΕ επιβάλλουν την παραχώρηση ενός επιπέδου διακριτικής ευχέρειας στην ΕΚΤ όσον αφορά τα λεπτομερή μέτρα, κανόνες και πρότυπα που θεσπίζει η ΕΚΤ για την εφαρμογή των μέτρων που ψηφίζουν

χαρακτήρα για λόγους συμμόρφωσης και στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού θα διενεργείται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 και τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1715, καθώς και, κατά περίπτωση, με την οδηγία 2002/58/ΕΚ».

³⁴ Αυτό αντικατοπτρίζεται επίσης στο άρθρο 282 παράγραφος 4 της ΣΛΕΕ: «*Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα θεσπίζει τα μέτρα που είναι αναγκαία για την εκτέλεση των καθηκόντων της σύμφωνα με τα άρθρα 127 έως 133 και 138 και σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στο καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ.*»

³⁵ Βλ. ως παραδείγματα: Απόφαση (ΕΕ) 2020/655 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, της 5ης Μαΐου 2020, για τη θέσπιση διατάξεων εφαρμογής σχετικά με την προστασία δεδομένων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και την κατάργηση της απόφασης ΕΚΤ/2007/1 (ΕΚΤ/2020/28) ΕΕ L 152 της 15.5.2020, σ. 13–20, Απόφαση (ΕΕ) 2021/1486 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, της 7ης Σεπτεμβρίου 2021 που θεσπίζει εσωτερικούς κανόνες αναφορικά με περιορισμούς δικαιωμάτων των υποκειμένων δεδομένων σε σχέση με τα καθήκοντα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΚΤ/2021/42) ΕΕ L 328 της 16.9.2021, σ. 15–22· και αιτιολογική σκέψη 10 της απόφασης (ΕΕ) 2022/1982 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, της 10ης Οκτωβρίου 2022, σχετικά με τη χρήση υπηρεσιών του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών από τις αρμόδιες αρχές και από τις συνεργαζόμενες αρχές, και την τροποποίηση της απόφασης ΕΚΤ/2013/1 (ΕΚΤ/2022/34) ΕΚΤ/2022/34 ΕΕ L 272 της 20.10.2022, σ. 29-35.

οι συννομοθέτες, όπως αυτά που αναφέρονται στο άρθρο 5 παράγραφος 2 της πρότασης³⁶. Το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΔ αντιλαμβάνονται επίσης ότι αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο, κατά κανόνα, η πρόταση σπάνια εξουσιοδοτεί την ΕΚΤ να εκτελεί ορισμένα καθήκοντα, αλλά συχνά αφήνει στη διακριτική ευχέρεια της ΕΚΤ (χρησιμοποιώντας τη λέξη «μπορεί» αντί της λέξης «θα») να τα εκτελεί ή όχι³⁷. Σε κάθε περίπτωση, ακόμη και στις περιπτώσεις όπου οι τεχνικές επιλογές επαφίενται στην ΕΚΤ, οι εν λόγω επιλογές υπόκεινται στην ανάγκη να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με την ενωσιακή νομοθεσία περί προστασίας δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας.

27. Τέλος, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΔ αναγνωρίζουν ότι η πρόταση, πέραν του ότι τονίζει την ανάγκη διασφάλισης της συμμόρφωσης με τον ΓΚΠΔ και τον κανονισμό EUDPR, προβλέπει ειδικούς περιορισμούς για τους υπεύθυνους επεξεργασίας και διασφαλίσεις για τα υποκείμενα των δεδομένων όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Αυτό ισχύει, για παράδειγμα, στην περίπτωση της απαγόρευσης της διατήρησης δεδομένων συναλλαγών από ΠΥΠ ή από το Ευρωσύστημα για μη επιγραμμικές πράξεις πληρωμής με ψηφιακό ευρώ βάσει του άρθρου 37 παράγραφος 2 της πρότασης. Το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΔ εκφράζουν επίσης την ικανοποίησή τους σχετικά με την απαίτηση της ΕΚΤ να διαβουλευέται με τον ΕΕΠΔ πριν από τη θέσπιση λεπτομερών μέτρων, κανόνων και προτύπων που ενδέχεται να έχουν αντίκτυπο στην προστασία των δεδομένων σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 2 της πρότασης.

4 ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι — ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

28. Το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΔ σημειώνουν ότι το άρθρο 2 της πρότασης προβλέπει ορισμούς που είναι απαραίτητοι για την κατανόηση της πρότασης στο σύνολό της. Ωστόσο, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΔ θεωρούν ότι ορισμένοι ορισμοί απουσιάζουν ή απαιτούν περαιτέρω διευκρινίσεις προκειμένου να διασφαλιστεί η ασφάλεια δικαίου.
29. Πρώτον, κεντρικό στοιχείο της πρότασης είναι τα δεδομένα που παράγονται από τις πράξεις πληρωμών. Ωστόσο, η πρόταση δεν ορίζει τι θα συνεπαγόταν το «δεδομένα συναλλαγών» και εάν η μη επιγραμμική ή η επιγραμμική μορφή πληρωμής διαφέρει ως προς τα είδη των δεδομένων συναλλαγής που είτε παράγονται από τη συναλλαγή είτε αναμένονται και απαιτούνται για την επιτυχή εκτέλεση μιας συναλλαγής. Το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν να καθορισθεί επακριβώς ποιος τύπος δεδομένων θα εμπίπτει στην κατηγορία «δεδομένα

³⁶ Το άρθρο 5 παράγραφος 2 ορίζει ότι «Στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού, το ψηφιακό ευρώ διέπεται επίσης από τα λεπτομερή μέτρα, τους κανόνες και τα πρότυπα που μπορεί να εγκρίνει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στο πλαίσιο των δικών της αρμοδιοτήτων. Όταν τα εν λόγω λεπτομερή μέτρα, κανόνες και πρότυπα έχουν αντίκτυπο στην προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των ατόμων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ζητεί τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων πριν από την έγκρισή τους.»

³⁷ Βλ. παράδειγμα στην αιτιολογική σκέψη 25): «Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα **μπορεί** να στηρίζει τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών στην εκτέλεση του καθήκοντος επιβολής τυχόν ορίων διακράτησης, μεταξύ άλλων με τον καθορισμό, μεμονωμένα ή από κοινού με τις εθνικές κεντρικές τράπεζες, ενιαίου σημείου πρόσβασης για τους αναγνωριστικούς κωδικούς χρηστών του ψηφιακού ευρώ και τα σχετικά όρια διακράτησης σε ψηφιακό ευρώ.» Βλ. επίσης στην αιτιολογική σκέψη 68): «η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα **μπορεί** να θεσπίσει γενικό μηχανισμό εντοπισμού και πρόληψης της απάτης για τη στήριξη των δραστηριοτήτων διαχείρισης της απάτης που ασκούνται από παρόχους υπηρεσιών πληρωμών σε επιγραμμικές πράξεις πληρωμών με ψηφιακό ευρώ.» (η υπογράμμιση προστέθηκε από τον συντάκτη)

συναλλαγών». Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ σημειώνουν επίσης ότι τα παραρτήματα III, IV και V της πρότασης χρησιμοποιούν ευρείες κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αναμένεται να υποβληθούν σε επεξεργασία από διαφορετικούς φορείς. Αυτές οι κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θα πρέπει να οριστούν με μεγαλύτερη ακρίβεια, όπως περιγράφεται λεπτομερώς στην ενότητα 9 της παρούσας κοινής γνωμοδότησης.

30. Επιπλέον, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ σημειώνουν ότι η πρόταση αναφέρεται στον όρο «*συσκευές τοπικής αποθήκευσης*» σε πολλές περιπτώσεις. Συγκεκριμένα, η πρόταση αναφέρεται στον όρο «*συσκευές τοπικής αποθήκευσης*» στο άρθρο 2 παράγραφος 15, στο άρθρο 34 παράγραφος 1 στοιχείο γ), στο άρθρο 35 παράγραφος 1 στοιχείο γ) και στο άρθρο 37 παράγραφος 4 στοιχείο β), ο οποίος δεν ορίζεται στο άρθρο 2 της πρότασης. Σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 34 της πρότασης: «*οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών θα πρέπει να καταχωρίζουν και να διαγράφουν από τα μητρώα τις συσκευές τοπικής αποθήκευσης για μη επιγραμμικές πράξεις πληρωμής των πελατών τους σε ψηφιακό ευρώ*». Η ίδια αιτιολογική σκέψη διευκρινίζει επίσης ότι οι ΠΥΠ θα αποθηκεύουν προσωρινά τον αναγνωριστικό κωδικό της συσκευής τοπικής αποθήκευσης που χρησιμοποιείται για μη επιγραμμικό ψηφιακό ευρώ. Η αιτιολογική σκέψη 35 διευκρινίζει περαιτέρω ότι οι ΠΥΠ θα πρέπει να καταχωρίζουν και να επανακαταχωρίζουν τις συσκευές τοπικής αποθήκευσης για μη επιγραμμικές πράξεις πληρωμής με ψηφιακό ευρώ των πελατών τους. Τέλος, στην αιτιολογική σκέψη 75 διευκρινίζεται ότι, στο πλαίσιο των μη επιγραμμικών πράξεων πληρωμής με ψηφιακό ευρώ, οι ΠΥΠ επεξεργάζονται «*[...] μόνο δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που σχετίζονται με την κατάθεση ή την ανάληψη ψηφιακών ευρώ από λογαριασμούς πληρωμών με ψηφιακό ευρώ για τη φόρτωσή τους στις συσκευές τοπικής αποθήκευσης ή από τις συσκευές τοπικής αποθήκευσης στους λογαριασμούς πληρωμών με ψηφιακό ευρώ. Περιλαμβάνεται ο αναγνωριστικός κωδικός των συσκευών τοπικής αποθήκευσης που οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών αποδίδουν σε χρήστη ψηφιακού ευρώ που κατέχει μη επιγραμμικό ψηφιακό ευρώ.*» Ως εκ τούτου, φαίνεται ότι η χρήση του όρου «*συσκευές τοπικής αποθήκευσης*» στην πρόταση αναφέρεται σε «*κινητές συσκευές*». Ωστόσο, το άρθρο 2 παράγραφος 31 ορίζει ρητά ως «*κινητές συσκευές*» «*[...] συσκευή που παρέχει στους χρήστες ψηφιακού ευρώ τη δυνατότητα να χορηγούν άδεια για επιγραμμικές ή μη επιγραμμικές πράξεις πληρωμής με ψηφιακό ευρώ, συμπεριλαμβανομένων ιδίως έξυπνων τηλεφώνων, ταμπλετών, έξυπνων ρολογιών και φορητών συσκευών κάθε είδους*». Επιπλέον, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ σημειώνουν ότι, όταν η πρόταση ορίζει τον «*λογαριασμό πληρωμών με ψηφιακό ευρώ*» στο άρθρο 2 παράγραφος 5, χρησιμοποιείται ο όρος «*μη επιγραμμική συσκευή ψηφιακού ευρώ*». Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ συνιστούν να διευκρινιστεί εάν οι «*συσκευές τοπικής αποθήκευσης*» συνιστούν συσκευές διαφορετικές από τις «*κινητές συσκευές*», όπως ορίζονται στο άρθρο 2 παράγραφος 31 της πρότασης, και, στην περίπτωση αυτή, να συμπεριληφθεί χωριστός ορισμός για τον εν λόγω όρο στο άρθρο 2 της πρότασης. Οι εν λόγω διευκρινίσεις θα πρέπει να ισχύουν, τηρουμένων των αναλογιών, για τον όρο «*μη επιγραμμική συσκευή ψηφιακού ευρώ*» που αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 5 της πρότασης.
31. Επιπλέον, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ συνιστούν να αποσαφηνιστεί ο ορισμός του όρου «*αναγνωριστικός κωδικός χρήστη*» σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 27 της πρότασης. Στο άρθρο 2 παράγραφος 27 της πρότασης ορίζεται ως «*αναγνωριστικός κωδικός χρήστη*» ένας «*[...] μοναδικός αναγνωριστικός κωδικός που δημιουργείται από πάροχο υπηρεσιών πληρωμών που διανέμει το ψηφιακό ευρώ, ο οποίος διαφοροποιεί αδιαμφισβήτητα, για τους*

σκοπούς του επιγραμμικού ψηφιακού ευρώ, τους χρήστες ψηφιακού ευρώ, αλλά δεν μπορεί να αποδοθεί σε ταυτοποιήσιμο φυσικό ή νομικό πρόσωπο από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες». Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ επισημαίνουν ότι στο παράρτημα ΙΙΙ αναφέρεται ότι ο «αναγνωριστικός κωδικός χρήστη» θα περιλαμβάνει το «όνομα των κατόχων των συσκευών τοπικής αποθήκευσης». Ένα άλλο παράδειγμα είναι η σχέση μεταξύ των εννοιών «αναγνωριστικός κωδικός χρήστη» που ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 27 της πρότασης και «ψευδώνυμο χρήστη» που ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 28 της πρότασης, όπου αμφότερες φαίνεται να παραπέμπουν σε μέθοδο ψευδωνυμοποίησης, όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 5 του ΓΚΠΔ, αν και αυτό γίνεται ρητά μόνο βάσει του άρθρου 2 παράγραφος 28 της πρότασης.

32. Τέλος, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ επισημαίνουν ότι το άρθρο 22 παράγραφος 3 της πρότασης χρησιμοποιεί τον όρο «μοναδικός αριθμός λογαριασμού πληρωμών με ψηφιακό ευρώ», ο οποίος, ωστόσο, δεν ορίζεται στο άρθρο 2. Ως εκ τούτου, για λόγους ασφάλειας δικαίου, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν να συμπεριληφθεί ορισμός του «μοναδικού αριθμού λογαριασμού πληρωμών με ψηφιακό ευρώ» στο άρθρο 2. Η εισαγωγή ενός τέτοιου ορισμού θα συμβάλει επίσης στην αποσαφήνιση της διαφοράς μεταξύ άλλων τύπων αναγνωριστικών κωδικών στην πρόταση, ιδίως του «αναγνωριστικού κωδικού χρήστη», όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 27, και του «ψευδωνύμου χρήστη», όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 28 της πρότασης.

5 ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ — ΝΟΜΙΜΟ ΧΡΗΜΑ

33. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ εκφράζουν την ικανοποίησή τους για τον στόχο πολιτικής της παροχής αξίας νόμιμου χρήματος για το ψηφιακό ευρώ, όπως συμβαίνει με τα κέρματα και τα τραπεζογραμμάτια ευρώ. Το ψηφιακό ευρώ πρέπει να συμπληρώνει το φυσικό χρήμα, το οποίο αποτελεί το βασικό μέσο πληρωμής για την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των ατομικών ελευθεριών, και όχι να το αντικαθιστά. Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ εκφράζουν την ικανοποίησή τους για το γεγονός ότι οι πολίτες θα έχουν πάντα την επιλογή να πληρώσουν σε ψηφιακό ευρώ ή σε μετρητά, σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 2 της πρότασης.

6 ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙV — ΔΙΑΝΟΜΗ

34. Η πρόταση ρυθμίζει τη διανομή του ψηφιακού ευρώ μέσω του υφιστάμενου νομικού πλαισίου της ΕΕ για την παροχή υπηρεσιών πληρωμών που προβλέπονται στην οδηγία (ΕΕ) 2015/2366 (PSD2)³⁸. Οι ΠΥΠ μπορούν να παρέχουν ψηφιακές υπηρεσίες πληρωμών σε ευρώ σε ορισμένες κατηγορίες φυσικών και νομικών προσώπων σύμφωνα με το άρθρο 13 της πρότασης.

³⁸ Οδηγία (ΕΕ) 2015/2366 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2015, σχετικά με υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, την τροποποίηση των οδηγιών 2002/65/ΕΚ, 2009/110/ΕΚ και 2013/36/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και την κατάργηση της οδηγίας 2007/64/ΕΚ, ΕΕ L 337 της 23.12.2015, σ. 35–127.

35. Το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ επισημαίνουν ότι το ψηφιακό ευρώ μπορεί επίσης να διανεμηθεί σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που δεν κατοικούν ή δεν είναι εγκατεστημένα σε κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος στοιχείο β) και γ) της πρότασης. Ωστόσο, σύμφωνα με την τρέχουσα πρόταση, δεν είναι σαφές σε ποιες περιπτώσεις, πώς και γιατί οι ψηφιακές υπηρεσίες πληρωμών σε ευρώ μπορούν να περιοριστούν στις εν λόγω κατηγορίες υποκειμένων των δεδομένων, πώς αυτό επηρεάζει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και εάν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διαγράφονται ή όχι όταν η χρήση των υπηρεσιών περιορίζεται. Επίσης, δεν είναι σαφές εάν οι εν λόγω πληροφορίες θα πρέπει να προσδιορίζονται στο πλαίσιο της παρούσας πρότασης ή της πρότασης κανονισμού σχετικά με την παροχή υπηρεσιών σε ψηφιακό ευρώ από παρόχους υπηρεσιών πληρωμών που έχουν συσταθεί σε κράτη μέλη των οποίων το νόμισμα δεν είναι το ευρώ. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ συνιστούν να αποσαφηνιστεί η επεξεργασία που διενεργείται στο πλαίσιο της διανομής του ψηφιακού ευρώ σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που δεν διαμένουν ή δεν είναι εγκατεστημένα σε κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ, είτε στην παρούσα πρόταση είτε στην πρόταση κανονισμού σχετικά με την παροχή υπηρεσιών σε ψηφιακό ευρώ από παρόχους υπηρεσιών πληρωμών που έχουν συσταθεί σε κράτη μέλη των οποίων το νόμισμα δεν είναι το ευρώ.

36. Στο άρθρο 13 παράγραφος 4 της πρότασης, απαιτείται προηγούμενη έγκριση του χρήστη ψηφιακού ευρώ για τη σύνδεση λογαριασμού σε ψηφιακό ευρώ με λογαριασμούς πληρωμών παραστατικού νομίσματος, τόσο για την προσθήκη όσο και για την αφαίρεση χρηματικών ποσών του λογαριασμού σε ψηφιακό ευρώ, καθώς και για τη συμπλήρωση πληρωμών που υπερβαίνουν το όριο διακράτησης σε ψηφιακό ευρώ. Η σύνδεση αυτή συνεπάγεται την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς θα ανταλλάσσονται πληροφορίες για πολλαπλούς λογαριασμούς πληρωμών που δεν παρέχονται απαραίτητα από τον ίδιο ΠΥΠ. Από την άποψη της προστασίας των δεδομένων, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ θεωρούν ότι η προηγούμενη έγκριση δεν θα πρέπει να ερμηνεύεται ως συγκατάθεση κατά την έννοια του ΓΚΠΑ, αλλά μάλλον ως διασφάλιση συμβατικού χαρακτήρα. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ συνιστούν την αντικατάσταση της φράσης «*προηγούμενη έγκριση*» με τη φράση «*άδεια*». Μια τέτοια προσέγγιση θα ήταν σύμφωνη με την πρόταση κανονισμού για τις υπηρεσίες πληρωμών (στο εξής: PSR)³⁹ και την πρόταση κανονισμού σχετικά με το πλαίσιο πρόσβασης σε χρηματοοικονομικά δεδομένα (στο εξής: FIDA)⁴⁰. Στο πλαίσιο αυτό, ο ΕΕΠΑ έχει ήδη διατυπώσει συγκεκριμένες συστάσεις σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις του⁴¹. Οι συστάσεις

³⁹ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, COM/2023/367 final.

⁴⁰ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το πλαίσιο πρόσβασης σε χρηματοοικονομικά δεδομένα και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, (ΕΕ) αριθ. 1094/2010, (ΕΕ) αριθ. 1095/2010 και (ΕΕ) 2022/2554, COM/2023/360 final.

⁴¹ EDPS Opinion 38/2023 on the Proposal for a Regulation on a framework for Financial Data Access (Γνωμοδότηση 38/2023 του ΕΕΠΑ σχετικά με την πρόταση κανονισμού για το πλαίσιο πρόσβασης σε χρηματοοικονομικά δεδομένα), εκδόθηκε στις 22 Αυγούστου 2023 και είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση: https://edps.europa.eu/system/files/2023-08/2023-0730_d2425_opinion_en.pdf; EDPS Opinion 39/2023 on the Proposal for a Regulation on payment services in the internal market and the Proposal for a Directive on payment services and electronic money services in the Internal Market (Γνωμοδότηση 39/2023 του ΕΕΠΑ σχετικά με την πρόταση κανονισμού για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά και την πρόταση οδηγίας σχετικά με τις υπηρεσίες πληρωμών και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικού χρήματος στην εσωτερική αγορά,

αυτές, δηλαδή σχετικά με την ανάγκη διάκρισης της «άδειας», αφενός, από τη νομική βάση της συγκατάθεσης για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του ΓΚΠΔ, αφετέρου, θα ήταν επίσης έγκυρες λαμβανομένης υπόψη της πρότασης.

37. Τέλος, ο ΕΕΠΔ και το ΕΣΠΔ θα ήθελαν να επισημάνουν ότι η καθοδήγηση της αρχής για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (στο εξής: AMLA) και της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (στο εξής: EAT) που αναφέρονται στο άρθρο 14 παράγραφος 5 της πρότασης θα πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι οι ΠΥΠ δεν θα πρέπει να καταγράφουν την κατάσταση των δυνητικών χρηστών ψηφιακού ευρώ (π.χ. ως αιτούντες άσυλο ή δικαιούχοι διεθνούς προστασίας ή άτομα χωρίς σταθερή διεύθυνση ή υπήκοοι τρίτων χωρών που δεν έχουν λάβει άδεια διαμονής), καθώς αυτό θα μπορούσε να στιγματίσει τους εν λόγω χρήστες.

7 ΚΕΦΑΛΑΙΟ V — ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΨΗΦΙΑΚΟΥ ΕΥΡΩ ΩΣ ΜΕΣΟΥ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ ΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΩΣ ΜΕΣΟΥ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

38. Καταρχήν, το άρθρο 15 παράγραφος 1 της πρότασης προβλέπει ότι η χρήση του ψηφιακού ευρώ ως μέσου αποθήκευσης αξίας μπορεί να υπόκειται σε περιορισμούς. Το άρθρο 16 παράγραφος 1 της πρότασης ορίζει ότι η ΕΚΤ αναπτύσσει μέσα για τον περιορισμό της χρήσης του ψηφιακού ευρώ ως μέσου αποθήκευσης αξίας και αποφασίζει σχετικά με τις παραμέτρους και τη χρήση τους. Το άρθρο 35 παράγραφος 8 της πρότασης προβλέπει ότι, για την υποστήριξη της υποχρέωσης των ΠΥΠ να επιβάλλουν τα όρια διακράτησης σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 1 και για τη διασφάλιση της επείγουσας μεταφοράς λογαριασμού κατόπιν αιτήματος του χρήστη σύμφωνα με το άρθρο 31 παράγραφος 2, η ΕΚΤ μπορεί να δημιουργήσει, μόνη ή από κοινού με τις εθνικές κεντρικές τράπεζες, ενιαίο σημείο πρόσβασης για τους αναγνωριστικούς κωδικούς χρηστών ψηφιακού ευρώ και τα σχετικά όρια διακράτησης σε ψηφιακό ευρώ. Επιπλέον, το άρθρο 35 παράγραφος 8 προβλέπει ότι εφαρμόζονται προηγμένα μέτρα ασφάλειας και προστασίας της ιδιωτικής ζωής, ώστε να διασφαλίζεται ότι η ταυτότητα των μεμονωμένων χρηστών ψηφιακού ευρώ δεν μπορεί να συναχθεί από τις πληροφορίες στις οποίες έχουν πρόσβαση μέσω του ενιαίου σημείου πρόσβασης άλλες οντότητες πλην των ΠΥΠ των οποίων πελάτης ή δυνητικός πελάτης είναι ο χρήστης ψηφιακού ευρώ. Επιπλέον, στην αιτιολογική σκέψη 77 της πρότασης αναφέρεται ότι ένα ενιαίο σημείο πρόσβασης για τους αναγνωριστικούς κωδικούς χρήστη ψηφιακού ευρώ και τα σχετικά όρια διακράτησης σε ψηφιακό ευρώ είναι απαραίτητα, προκειμένου να διασφαλιστεί η αποδοτική λειτουργία του ψηφιακού ευρώ σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ, δεδομένου ότι οι χρήστες ψηφιακού ευρώ μπορεί να διατηρούν λογαριασμούς πληρωμών με ψηφιακό ευρώ σε διάφορα κράτη μέλη. Κατά τη δημιουργία του ενιαίου σημείου πρόσβασης, το Ευρωσύστημα θα πρέπει να διασφαλίσει ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ελαχιστοποιείται στο απολύτως αναγκαίο και ότι ενσωματώνεται η προστασία των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού.

39. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ αναγνωρίζουν ότι, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι ο χρήστης του ψηφιακού ευρώ που μπορεί να τηρεί διαφορετικούς λογαριασμούς ψηφιακού ευρώ σε διαφορετικούς ΠΥΠ δεν υπερβαίνει το όριο διακράτησης, είναι αναπόφευκτος ένας ορισμένος βαθμός επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ σημειώνουν ότι, σύμφωνα με το άρθρο 35 παράγραφος 8 της πρότασης, «[...] η ΕΚΤ μπορεί να δημιουργήσει, μόνη ή από κοινού με τις εθνικές κεντρικές τράπεζες, ενιαίο σημείο πρόσβασης για τους αναγνωριστικούς κωδικούς χρηστών ψηφιακού ευρώ και τα σχετικά όρια διακράτησης σε ψηφιακό ευρώ, όπως αναφέρονται στο σημείο 4 του παραρτήματος 4 [...]». Επιπλέον, η αιτιολογική σκέψη 77 αναφέρεται στο γεγονός ότι «[...] [Κ]ατά τη δημιουργία του ενιαίου σημείου πρόσβασης, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ελαχιστοποιείται στο απολύτως αναγκαίο και ότι ενσωματώνεται η προστασία των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού [...]».
40. Ταυτόχρονα, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ θεωρούν ότι η πρόταση δεν αποσαφηνίζει επαρκώς την αναγκαιότητα και την αναλογικότητα της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αναφέρονται στο παράρτημα IV σημείο 4. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν να αναλυθεί περαιτέρω η αιτιολόγηση της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας του ενιαίου σημείου πρόσβασης στην αιτιολογική σκέψη 77. Επιπλέον, η πρόταση δεν περιέχει πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο θα εφαρμοστεί η προστασία των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού στο πλαίσιο αυτό. Το ΕΕΠΔ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν να διευκρινιστούν περαιτέρω τα μέτρα που πρέπει να εφαρμοστούν για την ενσωμάτωση της προστασίας των δεδομένων από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού από την αρχή, συμπεριλαμβανομένων των τεχνικών μέτρων που θα επιτρέψουν την αποκεντρωμένη αποθήκευση⁴².
41. Επιπλέον, η πρόταση δεν είναι σαφής σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι ΠΥΠ θα πρέπει να επεξεργάζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που απαριθμούνται στο παράρτημα III παράγραφος 1, προκειμένου να επιβάλλουν τα όρια διακράτησης στην πράξη και τις διασφαλίσεις που ισχύουν για τους χρήστες ψηφιακού ευρώ, όπως το δικαίωμα εναντίωσης ή προσφυγής κατά αποφάσεων βάσει της επιβολής του ορίου διακράτησης.
42. Το άρθρο 17 της πρότασης περιορίζει τα τέλη τα οποία οι ΠΥΠ μπορούν να χρεώνουν στους χρήστες για τη χρήση υπηρεσιών πληρωμών σε ψηφιακό ευρώ. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ σημειώνουν ότι, κατά την παρακολούθηση της συμμόρφωσης των ΠΥΠ με τη διάταξη, η ΕΚΤ μπορεί να επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, καθώς η ΕΚΤ έχει το δικαίωμα να απαιτεί από τους ΠΥΠ να παρέχουν «όλες τις απαραίτητες πληροφορίες» για την επιβολή των διατάξεων του παρόντος άρθρου. Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ θεωρούν ότι μια

⁴² Ενώ είναι κατανοητό ότι οι πληροφορίες για την επαλήθευση του συνολικού ορίου διακράτησης ενός χρήστη ψηφιακού ευρώ μπορεί να προέρχονται από περισσότερους από έναν λογαριασμούς ψηφιακού ευρώ που ανήκουν στον ίδιο χρήστη, η εφαρμογή θα πρέπει να διερευνήσει τη δυνατότητα χρήσης ΤΒΙ που θα μπορούσαν να αποφύγουν την κεντρική αποθήκευση προσωπικών δεδομένων που χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση υπολογισμών και τη λήψη σχετικών αποφάσεων (π.χ. απόρριψη μιας συναλλαγής ή ενός νέου λογαριασμού με συγκεκριμένο όριο διακράτησης). Εν προκειμένω, ο ασφαλής πολυσυμμετοχικός υπολογισμός θα μπορούσε να αξιολογηθεί ως πιθανή τεχνική [βλ. UN Guide on Privacy-Enhancing Technologies for Official Statistics (Οδηγό του ΟΗΕ σχετικά με τις τεχνολογίες βελτίωσης της προστασίας της ιδιωτικής ζωής για τις επίσημες στατιστικές), ενότητα 2.1 και σχετικά παραδείγματα, ο οποίος διατίθεται στη διεύθυνση: <https://unstats.un.org/bigdata/task-teams/privacy/guide/index.cshml>].

ευρεία αναφορά σε «όλες τις απαραίτητες πληροφορίες» θα μπορούσε να έχει δυσανάλογες επιπτώσεις για τη συλλογή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην πράξη. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν να διευκρινιστεί ότι η εφαρμογή της εν λόγω διάταξης θα πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τους κανόνες προστασίας των δεδομένων σύμφωνα με τους σκοπούς της επεξεργασίας, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της ελαχιστοποίησης των δεδομένων. Τα αιτήματα παροχής πληροφοριών από την ΕΚΤ θα πρέπει να είναι πάντα γραπτά, αιτιολογημένα και σύμφωνα με την περίπτωση και δεν θα πρέπει να αφορούν το σύνολο ενός συστήματος αρχειοθέτησης ή να οδηγούν στη διασύνδεση των συστημάτων αρχειοθέτησης⁴³.

8 ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII — ΤΕΧΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

8.1 Μη επιγραμμικές και επιγραμμικές μορφές του ψηφιακού ευρώ

43. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ σημειώνουν ότι το ψηφιακό ευρώ θα είναι διαθέσιμο σε δύο μορφές: μια επιγραμμική έκδοση και μια μη επιγραμμική έκδοση⁴⁴. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ υποστηρίζουν θερμά την εισαγωγή της μη επιγραμμικής μορφής, καθώς θα έχει υψηλότερο επίπεδο προστασίας της ιδιωτικής ζωής σε σύγκριση με την επιγραμμική μορφή. Ειδικότερα, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ εκφράζουν την ικανοποίησή τους για το γεγονός ότι, σύμφωνα με το άρθρο 23 παράγραφος 1 της πρότασης, το ψηφιακό ευρώ είναι διαθέσιμο τόσο για επιγραμμικές όσο και για μη επιγραμμικές πράξεις πληρωμών με ψηφιακό ευρώ από την πρώτη έκδοση του ψηφιακού ευρώ.
44. Όσον αφορά την επιγραμμική μορφή, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ παρατηρούν ότι, όπως ορίζεται στο άρθρο 13 παράγραφος 6 σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 9 της πρότασης, οι συμβάσεις για την παροχή των εν λόγω λογαριασμών και υπηρεσιών θα υπογράφονται μεταξύ χρηστών και ΠΥΠ, δηλαδή όχι μεταξύ χρηστών και της ΕΚΤ. Η προσέγγιση αυτή είναι ευπρόσδεκτη, δεδομένου ότι αντικατοπτρίζει μια αποκεντρωμένη εφαρμογή του ψηφιακού ευρώ (δηλαδή, μέσω των ΠΥΠ), σε αντίθεση με μια συγκεντρωτική προσέγγιση, την οποία διαχειρίζεται πλήρως το Ευρωσύστημα.
45. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ επισημαίνουν ότι, σύμφωνα με το άρθρο 22 παράγραφος 3 της πρότασης, «κάθε λογαριασμός πληρωμών με ψηφιακό ευρώ διαθέτει μοναδικό αριθμό λογαριασμού πληρωμών με ψηφιακό ευρώ». Ωστόσο, όπως επισημάνθηκε ήδη στην ενότητα 4 της παρούσας γνωμοδότησης, ο όρος «μοναδικός αριθμός λογαριασμού πληρωμών σε ψηφιακό ευρώ» δεν ορίζεται στο άρθρο 2 της πρότασης. Η απουσία τέτοιου ορισμού εγείρει ερωτήματα σχετικά με τα εξής: i) ποιος θα είναι υπεύθυνος για τους κανόνες καθορισμού του εν λόγω αναγνωριστικού κωδικού· ii) πώς θα δημιουργηθεί ο αναγνωριστικός κωδικός: με αποκεντρωμένο τρόπο, για παράδειγμα με κάθε ΠΥΠ να καθορίζει τη δική του μορφή· ή με πιο συγκεντρωτικό τρόπο, για παράδειγμα από την ΕΚΤ· και iii) τι θα περιλαμβάνεται στον εν λόγω αναγνωριστικό κωδικό. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν τον καθορισμό των εν λόγω στοιχείων σε έναν νέο ορισμό του «μοναδικού αριθμού λογαριασμού πληρωμών σε

⁴³ Αιτιολογική σκέψη 31 του ΓΚΠΔ.

⁴⁴ Άρθρο 23 παράγραφος 1 της πρότασης.

ψηφιακό ευρώ» σύμφωνα με το άρθρο 2 και τυχόν αναγκαίες επιχειρησιακές διατάξεις σχετικά με την έκδοσή του στο άρθρο 22.

8.2 Υπό όρους πράξεις πληρωμής με ψηφιακό ευρώ

46. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ τονίζουν τη σημασία της διασφάλισης ότι το ψηφιακό ευρώ δεν θα είναι «προγραμματιζόμενο χρήμα». Σε αυτό το πλαίσιο, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ υπογραμμίζουν τη διάκριση μεταξύ προγραμματιζόμενου χρήματος, που ορίζεται στην πρόταση ως «μονάδες ψηφιακού χρήματος με εγγενή λογική που περιορίζει την πλήρη ανταλλαξιμότητα κάθε μονάδας»⁴⁵, και των υπό όρους πράξεων πληρωμής με ψηφιακό ευρώ, οι οποίες νοούνται ως πράξεις πληρωμής οι οποίες πραγματοποιούνται αυτόματα με την εκπλήρωση προκαθορισμένων όρων (π.χ. περιοδική πληρωμή σε δόσεις) που έχουν συμφωνηθεί από τον πληρωτή και τον δικαιούχο⁴⁶.
47. Η εν λόγω διάκριση προβλέπεται στο άρθρο 24 παράγραφος 2 της πρότασης, σχετικά με τις υπό όρους πράξεις πληρωμής, το οποίο απαγορεύει ρητά το ψηφιακό ευρώ να είναι προγραμματιζόμενο χρήμα. Επιπλέον, στην αιτιολογική σκέψη 55 διευκρινίζεται ότι «[...] οι υπό όρους πληρωμές δεν θα πρέπει να έχουν ως αντικείμενο ή αποτέλεσμα τη χρήση του ψηφιακού ευρώ ως προγραμματιζόμενου χρήματος». Επιπλέον, το άρθρο 12 παράγραφος 1 προβλέπει ότι το ψηφιακό ευρώ πρέπει να είναι μετατρέψιμο με τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ με αντιστοιχία ένα προς ένα, γεγονός που αντικατοπτρίζει και πάλι τη μη προγραμματισμένη φύση του ψηφιακού ευρώ, καθώς δεν δεσμεύει το ψηφιακό ευρώ για συγκεκριμένες χρήσεις.
48. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ εκφράζουν την ικανοποίησή τους για τις εν λόγω προδιαγραφές και συνιστούν θερμά στους συννομοθέτες να διατηρήσουν τις εν λόγω διατάξεις στην πρόταση. Πράγματι, από την άποψη της προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων, ένα προγραμματιζόμενο ψηφιακό ευρώ θα δημιουργούσε απαράδεκτα υψηλούς κινδύνους για την προστασία των δεδομένων. Για παράδειγμα, θα μπορούσε να επιτρέψει την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τις καταναλωτικές συνήθειες του χρήστη ψηφιακού ευρώ, ήδη από τη στιγμή της έκδοσης του ψηφιακού ευρώ, ή να οδηγήσει στη θέσπιση πρόσθετων μηχανισμών που θα διασφαλίζουν ότι οι οδηγίες που περιορίζουν τη χρήση του ψηφιακού ευρώ δεν θα καταστρατηγούνται από τους χρήστες.

8.3 Ευρωπαϊκά πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας

49. Για την πρόσβαση και τη χρήση υπηρεσιών πληρωμών σε ψηφιακό ευρώ, η πρόταση επιτρέπει στους χρήστες υπηρεσιών ψηφιακού ευρώ να βασίζονται σε υπηρεσίες προσκηνίου που αναπτύσσονται από τους ΠΥΠ και την ΕΚΤ⁴⁷. Οι εν λόγω υπηρεσίες προσκηνίου ορίζονται ως «όλα τα συστατικά στοιχεία τα οποία είναι αναγκαία για την παροχή υπηρεσιών σε χρήστες ψηφιακού ευρώ που αλληλεπιδρούν μέσω καθορισμένων διεπαφών με λύσεις παρασκηνίου

⁴⁵ Άρθρο 2 παράγραφος 18 της πρότασης.

⁴⁶ Άρθρο 2 παράγραφος 17 της πρότασης.

⁴⁷ Άρθρο 28 παράγραφος 1 της πρότασης. Η παράγραφος 2 προσθέτει ότι η ΕΚΤ δεν έχει πρόσβαση σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σε σχέση με τις υπηρεσίες προσκηνίου που αναπτύσσονται από την ΕΚΤ και χρησιμοποιούνται από τους ΠΥΠ.

και άλλες υπηρεσίες προσκηνίου»⁴⁸. Αυτές οι υπηρεσίες προσκηνίου «[...] είναι διαλειτουργικές με τα ευρωπαϊκά πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας ή ενσωματώνονται σε αυτά», και οι λειτουργίες των τελευταίων μπορούν να βασίζονται ευρύτερα στους χρήστες ψηφιακού ευρώ που τις ζητούν⁴⁹.

50. Το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΔ υπενθυμίζουν ότι η προβλεπόμενη τεχνική εφαρμογή⁵⁰ της πρότασης κανονισμού για τη θέσπιση των ευρωπαϊκών πορτοφολιών ψηφιακής ταυτότητας που βρίσκονται επί του παρόντος υπό διαπραγμάτευση⁵¹ θα καθορίσει τελικά κατά πόσον θα πρέπει να ενσωματωθούν πρόσθετες διασφαλίσεις για την προστασία των δεδομένων ή εάν ο σχεδιασμός της θα γίνει σύμφωνα με τη νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων⁵².
51. Το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΔ επισημαίνουν ότι η ορθή ταυτοποίηση του χρήστη λογαριασμού σε ψηφιακό ευρώ πραγματοποιείται από τους ΠΥΠ με τις κατάλληλες επαληθεύσεις γνωριμίας με τον πελάτη τους στο αρχικό στάδιο καταχώρισης, για τις οποίες θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν τα ευρωπαϊκά πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας. Το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΔ εκφράζουν την ικανοποίησή τους για το γεγονός ότι η χρήση των ευρωπαϊκών πορτοφολιών ψηφιακής ταυτότητας για τον σκοπό αυτό, σύμφωνα με το άρθρο 25 παράγραφος 2 της πρότασης, θα πραγματοποιείται μόνο κατόπιν αιτήματος των χρηστών ψηφιακού ευρώ και όχι εξ ορισμού, σύμφωνα με τη βασική αρχή της προστασίας των δεδομένων για την ελαχιστοποίηση των δεδομένων και την υποχρέωση των υπευθύνων επεξεργασίας να διασφαλίζουν την προστασία των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού⁵³.

8.4 Διακανονισμός

52. Το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΔ επισημαίνουν ότι ο τελικός διακανονισμός των επιγραμμικών πράξεων πληρωμής με ψηφιακό ευρώ θα πραγματοποιείται στην υποδομή διακανονισμού σε ψηφιακό ευρώ που έχει εγκρίνει το Ευρωσύστημα⁵⁴. Πρόκειται για μια διαφορετική προσέγγιση σε σύγκριση με τον διακανονισμό των συναλλαγών σε ηλεκτρονικές ιδιωτικές πληρωμές, ο οποίος πραγματοποιείται μεταξύ ιδρυμάτων πληρωμών με αποκεντρωμένο τρόπο και όπου το Ευρωσύστημα δεν έχει πρόσβαση στις πράξεις πληρωμών. Το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΔ αναγνωρίζουν ότι ο διακανονισμός σε μακροοικονομικό επίπεδο των επιγραμμικών συναλλαγών με ψηφιακό ευρώ θα πρέπει να πραγματοποιείται από την ΕΚΤ, καθώς τα ψηφιακά ευρώ που δεν κατατίθενται σε τραπεζικό επίπεδο αποτελούν άμεση ευθύνη της ΕΚΤ

⁴⁸ Άρθρο 2 παράγραφος 20 της πρότασης.

⁴⁹ Άρθρο 25 παράγραφοι 1 και 2 της πρότασης.

⁵⁰ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/eudi-wallet-implementation>.

⁵¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_3556.

⁵² ΕΕΠΔ, Formal comments on the Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council amending Regulation (EU) No 910/2014 as regards establishing a framework for a European Digital Identity [Επίσημες παρατηρήσεις σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 910/2014 όσον αφορά τη θέσπιση πλαισίου για μια ευρωπαϊκή ψηφιακή ταυτότητα], 21 Ιουλίου 2021, σ. 2, διαθέσιμο στη διεύθυνση: https://edps.europa.eu/system/files/2021-07/21-07-28_formal_comments_2021-0598_d-1609_european_digital_identity_en.pdf

⁵³ Άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο γ) και άρθρο 25 παράγραφος 1 και 2 του ΓΚΠΔ.

⁵⁴ Άρθρο 30 παράγραφος 2 και αιτιολογική σκέψη 64 της πρότασης.

και των εθνικών κεντρικών τραπεζών⁵⁵, και συνεπώς χρειάζονται ένα καθολικό σε επίπεδο ΕΚΤ.

53. Ταυτόχρονα, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ υπογραμμίζουν ότι η υποδομή διακανονισμού που εγκρίθηκε από την ΕΚΤ θα αποθηκεύει δεδομένα που αφορούν όλα τα άτομα που χρησιμοποιούν το ψηφιακό ευρώ επιγραμμικά με συγκεντρωτικό τρόπο και θα περιλαμβάνει ευαίσθητες πληροφορίες, όπως την εξακρίβωση της ταυτότητας του χρήστη⁵⁶. Λόγω της κλίμακας της εν λόγω βάσης δεδομένων, καθώς και της φύσης των δεδομένων που θα αποθηκεύονται με συγκεντρωτικό τρόπο, οι επιπτώσεις οποιασδήποτε παραβίασης δεδομένων θα μπορούσαν να βλάψουν δυνητικά έναν πολύ μεγάλο αριθμό ατόμων. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ είναι έτοιμοι να συνδράμουν στην αξιολόγηση των κατάλληλων διασφαλίσεων που πρέπει να εφαρμοστούν στο πλαίσιο αυτό.
54. Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ χαιρετίζουν την αιτιολογική σκέψη 71 της πρότασης, η οποία ορίζει ότι *«[...] ο διακανονισμός συναλλαγών με ψηφιακό ευρώ θα πρέπει να σχεδιαστεί κατά τρόπο ώστε ούτε η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ούτε οι εθνικές κεντρικές τράπεζες να μπορούν να αποδώσουν δεδομένα σε έναν ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο χρήστη ψηφιακού ευρώ»*. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ χαιρετίζουν επίσης την αιτιολογική σκέψη 76, η οποία ορίζει ότι *«[η] Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στον βαθμό που αυτό είναι αναγκαίο για την εκπλήρωση καθηκόντων τα οποία είναι ουσιώδη για την ορθή λειτουργία του ψηφιακού ευρώ»*. Ταυτόχρονα, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ επισημαίνουν ότι η πρόταση δεν θεσπίζει δεσμευτική υποχρέωση που θα εξασφάλιζε την ψευδωνυμοποίηση των δεδομένων των πράξεων έναντι της ΕΚΤ και των εθνικών κεντρικών τραπεζών. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν την εισαγωγή ρητής υποχρέωσης ψευδωνυμοποίησης των δεδομένων των πράξεων έναντι της ΕΚΤ και των εθνικών κεντρικών τραπεζών στο διατακτικό της πρότασης, αντί να γίνεται αναφορά μόνο σε αυτήν στην αιτιολογική σκέψη 76 της πρότασης.

8.5 Γενικός μηχανισμός εντοπισμού και πρόληψης της απάτης

55. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ επισημαίνουν ότι το άρθρο 32 παράγραφος 1 της πρότασης αναφέρεται σε έναν μηχανισμό εντοπισμού και πρόληψης της απάτης (στο εξής: FDPM) τον οποίο η ΕΚΤ μπορεί να επιλέξει να θεσπίσει για να διευκολύνει τα καθήκοντα εντοπισμού και πρόληψης της απάτης που πρέπει να εκτελούν οι ΠΥΠ βάσει της οδηγίας 2015/2366 *«[...] για τη διασφάλιση της ομαλής και αποδοτικής λειτουργίας του ψηφιακού ευρώ»*. Ο FDPM μπορεί να λειτουργεί είτε απευθείας από την ΕΚΤ είτε από τους παρόχους υπηρεσιών υποστήριξης που ορίζει η ΕΚΤ. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ επισημαίνουν θετικά ότι το άρθρο 32 παράγραφος 2 προβλέπει την υποχρέωση της ΕΚΤ να διαβουλευτεί με τον ΕΕΠΔ πριν από την ανάπτυξη των λεπτομερειών σχετικά με τα επιχειρησιακά στοιχεία ενός FDPM.

⁵⁵ Αιτιολογική σκέψη 9 της πρότασης.

⁵⁶ Σημείο 2 του παραρτήματος IV που συνοδεύει την πρόταση.

56. Σύμφωνα με το άρθρο 32 παράγραφος 3, ο FDPM: «αξιολογεί την έκθεση σε κίνδυνο απάτης των επιγραμμικών πράξεων σε ψηφιακό ευρώ σε πραγματικό χρόνο στο πλαίσιο αποκλειστικής χρήσης των παρόχων υπηρεσιών πληρωμών πριν από την εισαγωγή της πράξης στην υποδομή διακανονισμού σε ψηφιακό ευρώ»⁵⁷ και «υποστηρίζει τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών στον εντοπισμό δόλιων συναλλαγών σε επιγραμμικές πράξεις πληρωμής με ψηφιακό ευρώ που έχουν διακανονιστεί»⁵⁸.
57. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι ΠΥΠ εκτελούν ήδη δραστηριότητες εντοπισμού της απάτης, ιδίως στο πλαίσιο των νομικών υποχρεώσεων τους βάσει της PSD2⁵⁹. Επιπλέον, το άρθρο 32 παράγραφος 1 ορίζει ότι οι ΠΥΠ θα διεξάγουν επίσης τέτοιες δραστηριότητες εντοπισμού της απάτης στο πλαίσιο του ψηφιακού ευρώ. Ταυτόχρονα, η αιτιολογική σκέψη 68 εξηγεί ότι ο προβλεπόμενος FDPM είναι αναγκαίος διότι «[...] [ο έγκαιρος εντοπισμός της απάτης] μπορεί να καταστεί αποτελεσματικότερος με πληροφορίες σχετικά με δυνητικά δόλιες δραστηριότητες που προέρχονται από άλλους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών.» Η ίδια αιτιολογική σκέψη προσθέτει περαιτέρω ότι: «Αυτή η γενική λειτουργία εντοπισμού της απάτης υπάρχει σε συγκρίσιμα συστήματα πληρωμών και είναι απαραίτητη για την επίτευξη αποδεδειγμένα χαμηλών ποσοστών απάτης, προκειμένου να διατηρηθεί το ψηφιακό ευρώ ασφαλές τόσο για τους καταναλωτές όσο και για τους εμπόρους».
58. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ αναγνωρίζουν ότι η ίδρυση του FDPM θα μπορούσε να καταστήσει τον έγκαιρο εντοπισμό της απάτης «πιο αποτελεσματικό». Ωστόσο, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ θεωρούν ότι η αύξηση της αποτελεσματικότητας του έγκαιρου εντοπισμού της απάτης δεν επαρκεί από μόνη της για να καταστήσει αναγκαία την παρέμβαση στα θεμελιώδη δικαιώματα της ιδιωτικής ζωής και της προστασίας των δεδομένων που θα συνεπαγόταν το προβλεπόμενο σύστημα υπό το πρίσμα του Χάρτη. Επιπλέον, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ θεωρούν ότι η πρόταση δεν προβλέπει σαφείς και ακριβείς κανόνες που θα διέπουν το πεδίο εφαρμογής και την εφαρμογή του προβλεπόμενου FDPM, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη φύση της στήριξης που θα παρέχει η ΕΚΤ στους ΠΥΠ. Για παράδειγμα, η αιτιολογική σκέψη 68 φαίνεται να υπονοεί ότι ο FDPM θα έχει παρόμοιο ρόλο με μια γενική λειτουργία που υπάρχει σε άλλα συστήματα πληρωμών. Ωστόσο, το άρθρο 32 της πρότασης δεν κάνει διάκριση μεταξύ του ρόλου και των καθηκόντων της ΕΚΤ ως της αρχής που είναι αρμόδια για την παρακολούθηση του γενικού συστήματος εποπτείας της εκτέλεσης των δραστηριοτήτων καταπολέμησης της απάτης, αφενός, και του ρόλου και των καθηκόντων των ΠΥΠ, αφετέρου. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ είναι της γνώμης ότι το άρθρο 32 της πρότασης στερείται προβλεψιμότητας, υπονομεύοντας την ασφάλεια δικαίου και τη δυνατότητα αξιολόγησης της αναγκαιότητας θέσπισης ενός τέτοιου μέτρου, η οποία αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για κάθε

⁵⁷ COM (2023) 369 final, άρθρο 32 παράγραφος 3 στοιχείο α).

⁵⁸ COM (2023) 369 final, άρθρο 32 παράγραφος 3 στοιχείο β).

⁵⁹ Βλ. άρθρο 72 παράγραφος 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/2366 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2015, σχετικά με υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, την τροποποίηση των οδηγιών 2002/65/ΕΚ, 2009/110/ΕΚ και 2013/36/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και την κατάργηση της οδηγίας 2007/64/ΕΚ (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ) ΕΕ L 337 της 23.12.2015, σ. 35-127.

περιορισμό του θεμελιώδους δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων σύμφωνα με το άρθρο 52 παράγραφος 1 του Χάρτη.

59. Επιπλέον, ενώ το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ αναγνωρίζουν ότι υπάρχουν γενικές λειτουργίες εντοπισμού της απάτης στα εμπορικά συστήματα πληρωμών, όπως υπογραμμίζεται στην αιτιολογική σκέψη 68, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ υπενθυμίζουν ότι οι δραστηριότητες αυτές υποστηρίζονται από τη χρήση διαφόρων τεχνολογιών, από παραδοσιακές λύσεις που βασίζονται στον εντοπισμό της απάτης βάσει κανόνων έως συστήματα που βασίζονται στην ανάλυση σε πραγματικό χρόνο, τη μηχανική μάθηση καθώς και την τεχνητή νοημοσύνη, τα οποία απαιτούν την επεξεργασία μεγάλου όγκου προσωπικών δεδομένων⁶⁰. Κατά συνέπεια, η διασφάλιση της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων σε αυτό το πλαίσιο απαιτεί προσεκτική εξέταση της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας της διενεργούμενης επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και ισχυρές διασφαλίσεις. Η εν λόγω αξιολόγηση είναι ακόμη πιο σημαντική όταν εξετάζεται ένα σύστημα όπως ο προβλεπόμενος FDPΜ.
60. Συμπερασματικά, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ θεωρούν ότι η πρόταση δεν καταδεικνύει επαρκώς την ανάγκη θέσπισης από την ΕΚΤ ενός γενικού FDPΜ που θα λειτουργεί από την ΕΚΤ και θα παρέχει τις κατάλληλες διασφαλίσεις που είναι απαραίτητες ώστε η επεξεργασία να είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ καλούν τους συννομοθέτες να αποδείξουν περαιτέρω την εν λόγω αναγκαιότητα ή, σε περίπτωση που δεν καταδειχθεί η αναγκαιότητα αυτή, να εξετάσουν το ενδεχόμενο λήψης λιγότερο επεμβατικών μέτρων από τη σκοπιά της προστασίας των δεδομένων. Σε περίπτωση που αποδειχθεί η αναγκαιότητα ενός τέτοιου μηχανισμού, θα πρέπει να καθοριστούν ειδικές διασφαλίσεις, μεταξύ άλλων όσον αφορά τον κατάλληλο περιορισμό της αποθήκευσης, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι μηχανισμοί καταπολέμησης της απάτης δεν οδηγούν σε υπερβολική και δυσανάλογη παρέμβαση στα θεμελιώδη δικαιώματα και τις ελευθερίες της ιδιωτικής ζωής και την προστασία των προσωπικών δεδομένων των φυσικών προσώπων⁶¹.
61. Τέλος, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ σημειώνουν ότι ο προβλεπόμενος FDPΜ θα υπόκειται σε ορισμένους περιορισμούς και διασφαλίσεις, συμπεριλαμβανομένου του γεγονότος ότι οι ΠΥΠ θα υποχρεωθούν να «[...] εφαρμόζουν κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, ώστε να διασφαλίζεται ότι η υπηρεσία υποστήριξης δεν μπορεί να ταυτοποιήσει άμεσα τους χρήστες ψηφιακού ευρώ βάσει των πληροφοριών που παρέχονται στον μηχανισμό εντοπισμού και πρόληψης της απάτης»⁶². Ομοίως, όταν η ΕΚΤ αποφασίζει να μην αναθέσει τα καθήκοντα που σχετίζονται με τον FDPΜ σε παρόχους υπηρεσιών υποστήριξης, η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές

⁶⁰ Για παράδειγμα, τα διεθνή συστήματα ιδιωτικών καρτών εφαρμόζουν γενικούς μηχανισμούς εντοπισμού της απάτης που επεξεργάζονται ένα ευρύ φάσμα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, συμπεριλαμβανομένων των συμπεριφορικών βιομετρικών στοιχείων, τα οποία χρησιμοποιούνται για την ανάλυση των προτύπων συμπεριφοράς των καταναλωτών με σκοπό τον εντοπισμό της απάτης.

⁶¹ Ειδικότερα, η ταχεία ανάπτυξη τεχνολογιών όπως η εμπιστευτική υπολογιστική και η ομομορφική κρυπτογράφηση θα μπορούσε να επιτρέψει την εφαρμογή δυναμικών αναγνωριστικών κωδικών που δεν συνεπάγονται ούτε την ταυτοποίηση μεμονωμένων χρηστών του ψηφιακού ευρώ ούτε την ατομική κατάρτιση προφίλ τους, σε επίπεδο FDPΜ.

⁶² Άρθρο 32 παράγραφος 4 της πρότασης.

τράπεζες δεν θα πρέπει να ταυτοποιούν άμεσα τους μεμονωμένους χρήστες του ψηφιακού ευρώ.⁶³ Ταυτόχρονα, η αιτιολογική σκέψη 68 εξηγεί ότι η διαβίβαση πληροφοριών μεταξύ ΠΥΠ και ο FDPM θα πρέπει να υπόκεινται σε προηγμένα μέτρα ασφάλειας και προστασίας της ιδιωτικής ζωής, ώστε να διασφαλίζεται ότι μεμονωμένοι χρήστες ψηφιακού ευρώ δεν εντοπίζονται από τον FDPM.

62. Παρά την ανάγκη περαιτέρω τεκμηρίωσης της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας του FDPM, όπως περιγράφεται ανωτέρω, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ θεωρούν επίσης ότι ούτε οι πάροχοι υπηρεσιών υποστήριξης ούτε η ΕΚΤ ή οι εθνικές κεντρικές τράπεζες θα πρέπει να είναι σε θέση να ταυτοποιούν τους χρήστες ψηφιακού ευρώ με βάση τις πληροφορίες που παρέχονται στον FDPM, σύμφωνα με τον ορισμό της ψευδωνυμοποίησης στο άρθρο 4 παράγραφος 5 του ΓΚΠΔ. Ως εκ τούτου, το άρθρο 32 παράγραφος 4 και το άρθρο 35 παράγραφος 7 της πρότασης θα πρέπει να τροποποιηθούν σύμφωνα με τον ορισμό της ψευδωνυμοποίησης στο άρθρο 4 παράγραφος 5 του ΓΚΠΔ, ορίζοντας ότι οι ΠΥΠ, αφενός, και η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες, αφετέρου, θα πρέπει να εφαρμόζουν κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα ώστε να διασφαλίζεται ότι η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πραγματοποιείται κατά τρόπο ώστε τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα να μην μπορούν πλέον να αποδοθούν σε μεμονωμένο χρήστη ψηφιακού ευρώ χωρίς τη χρήση πρόσθετων πληροφοριών. Επιπλέον, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν την έγκριση των πλέον κατάλληλων ΤΒΙ, οι οποίες θα διασφαλίζουν το υψηλότερο επίπεδο προστασίας από την άποψη της προστασίας των δεδομένων, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις σχετικές ανάγκες χρησιμότητας και επεκτασιμότητας.

9 ΚΥΒΕΡΝΟΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ

63. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ αναγνωρίζουν τους πιθανούς κινδύνους που θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν οι πληρωμές με ψηφιακό ευρώ από την άποψη της ΤΠ και της κυβερνοασφάλειας. Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ υπενθυμίζουν, όπως επισημαίνεται στην εκτίμηση επιπτώσεων που συνοδεύει την πρόταση⁶⁴, ότι η πράξη σχετικά με τη ψηφιακή επιχειρησιακή ανθεκτικότητα⁶⁵ θα εφαρμόζεται στους ΠΥΠ και τους παρόχους υπηρεσιών υποστήριξης και ότι το Ευρωσύστημα αναμένεται να υπαχθεί στον νέο κανονισμό για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο⁶⁶, ο οποίος βρίσκεται επί του παρόντος υπό διαπραγμάτευση.

64. Κατά συνέπεια, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν να συμπεριληφθεί αναφορά στο εφαρμοστέο νομικό πλαίσιο για την κυβερνοασφάλεια σε μια αιτιολογική σκέψη.

⁶³ Άρθρο 35 παράγραφος 7 της πρότασης.

⁶⁴ SWD(2023) 233 final, σ. 87.

⁶⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/2554 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με τη ψηφιακή επιχειρησιακή ανθεκτικότητα του χρηματοοικονομικού τομέα και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1060/2009, (ΕΕ) αριθ. 648/2012, (ΕΕ) αριθ. 600/2014, (ΕΕ) αριθ. 909/2014 και (ΕΕ) 2016/1011, ΡΕ/41/2022/INIT, ΕΕ L 333 της 27.12.2022, σ. 1–79

⁶⁶ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τον καθορισμό μέτρων για υψηλό κοινό επίπεδο κυβερνοασφάλειας στα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς της Ένωσης, COM(2022) 122 final.

65. Επιπλέον, ελλείπει ενός γενικού νόμου για την κυβερνοασφάλεια που θα εφαρμόζεται σε όλους τους σχετικούς φορείς, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΔ υπενθυμίζουν ότι είναι σημαντικό να διασφαλιστεί μια συνεκτική προσέγγιση μεταξύ, αφενός, της ασφάλειας και της επιχειρησιακής ανθεκτικότητας της υποδομής του ψηφιακού ευρώ και, αφετέρου, της υποδομής των ΠΥΠ. Επιπλέον, όλες οι διατάξεις υψηλού επιπέδου για την κυβερνοασφάλεια και την επιχειρησιακή ανθεκτικότητα που αφορούν ειδικά την υποδομή του ψηφιακού ευρώ και δεν καλύπτονται από το προαναφερθέν πλαίσιο για την κυβερνοασφάλεια (όπως οποιεσδήποτε πιθανές αναφορές σε πιστοποίηση) θα πρέπει να περιλαμβάνονται στο διατακτικό της παρούσας πρότασης.

10 ΚΕΦΑΛΑΙΟ VIII — ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

66. Το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΔ εκφράζουν την ικανοποίησή τους για τον στόχο που εκφράζεται στην αιτιολογική σκέψη 70 της πρότασης, υπενθυμίζοντας την ανάγκη θέσπισης υψηλού επιπέδου προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων, ώστε να διασφαλιστεί η εμπιστοσύνη των Ευρωπαίων στο μελλοντικό ψηφιακό ευρώ και η υλοποίηση άλλων δικαιωμάτων και ελευθεριών που κατοχυρώνονται στον Χάρτη. Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΔ υπενθυμίζουν ότι, για την επίτευξη του στόχου αυτού, η νομοθεσία θα πρέπει να καλύπτει ειδικά και σαφώς τις πτυχές του ψηφιακού ευρώ που αφορούν την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα⁶⁷.

67. Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΔ εκφράζουν την ικανοποίησή τους για τον καθορισμό των σκοπών για τους οποίους μπορεί να διενεργείται η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για την παροχή του ψηφιακού ευρώ στο κεφάλαιο VIII. Το παρόν κεφάλαιο αποσκοπεί επίσης στον καθορισμό των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων των ΠΥΠ, της ΕΚΤ και/ή των εθνικών κεντρικών τραπεζών και, κατά περίπτωση, των παρόχων υπηρεσιών υποστήριξης για τις πράξεις επεξεργασίας. Ωστόσο, όπως αναφέρεται στη συνέχεια⁶⁸, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΔ θεωρούν ότι οι συννομοθέτες θα πρέπει να παράσχουν περαιτέρω διευκρινίσεις σχετικά με τις εν λόγω πτυχές, καθώς και σχετικά με τις νομικές βάσεις που ισχύουν για τις εν λόγω πράξεις επεξεργασίας.

68. Επιπλέον, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΔ εκφράζουν την ικανοποίησή τους για την προσέγγιση που ακολουθεί η πρόταση, η οποία αποσκοπεί στη ρύθμιση των κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που μπορούν να υποβάλλονται σε επεξεργασία από καθέναν από τους φορείς που συμμετέχουν στην έκδοση του ψηφιακού ευρώ στα παραρτήματα που συνοδεύουν την πρόταση. Ταυτόχρονα, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΔ επισημαίνουν ότι τα εν λόγω παραρτήματα δεν απαριθμούν πάντοτε εξαντλητικά τα είδη δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πρέπει να υποβληθούν σε επεξεργασία, υπονομεύοντας έτσι την ασφάλεια δικαίου. Το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΔ καλούν τους συννομοθέτες να εξειδικεύσουν περαιτέρω αυτούς τους καταλόγους —όπου είναι δυνατόν, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των σχετικών

⁶⁷ Δήλωση 04/2022 του ΕΣΠΑ σχετικά με τις επιλογές σχεδιασμού για ένα ψηφιακό ευρώ από την άποψη της προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων, εκδόθηκε στις 10 Οκτωβρίου 2022 και είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση: https://edpb.europa.eu/system/files/2022-10/edpb_statement_20221010_digital_euro_en.pdf

⁶⁸ Βλ. παραγράφους 74-76, 81, 85 και 86 κατωτέρω.

ενδιαφερομένων μερών, καθώς και τον σεβασμό της αρχής της ελαχιστοποίησης των δεδομένων και της υποχρέωσης προστασίας των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό και εξορισμού.

10.1 Άρθρο 34 Επεξεργασία από τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών

69. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ αναγνωρίζουν ότι το άρθρο 34 παράγραφος 1 της πρότασης αποσκοπεί στον καθορισμό των σκοπών για τους οποίους οι ΠΥΠ θα επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα κατά την παροχή υπηρεσιών που σχετίζονται με το ψηφιακό ευρώ. Ωστόσο, η αναφορά στη λέξη «*συμπεριλαμβανομένης*» στο άρθρο 34 παράγραφος 1 στοιχεία α) και γ) της πρότασης δημιουργεί νομική αβεβαιότητα όσον αφορά τους ακριβείς σκοπούς για τους οποίους οι ΠΥΠ μπορούν να επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ θεωρούν ότι οι σκοποί δεν θα πρέπει να εκφράζονται με γενικούς όρους, αλλά με σαφή και ακριβή τρόπο και να συνδέονται αντικειμενικά με τα καθήκοντα που τους ανατίθενται βάσει της πρότασης. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν το άρθρο 34 παράγραφος 1 στοιχεία α) και γ) να αναφέρεται εξαντλητικά στα σχετικά καθήκοντα που ανατίθενται στους ΠΥΠ για τα οποία μπορεί να πραγματοποιείται επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει της πρότασης.

Οι νομικές βάσεις που εφαρμόζονται στην επεξεργασία που διενεργείται από τους ΠΥΠ

70. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ θεωρούν ότι η πρόταση δεν είναι επαρκώς σαφής ως προς την νομική βάση στην οποία θα στηριχθούν οι ΠΥΠ για την επεξεργασία που πραγματοποιείται για τους σκοπούς που αναφέρονται στο άρθρο 34 παράγραφος 1 της πρότασης, δεδομένου ότι περιλαμβάνει αναφορές στην εξάρτηση τόσο από το δημόσιο συμφέρον όσο και από την έννομη υποχρέωση. Ειδικότερα, η πρόταση ορίζει ότι τα καθήκοντα που απαριθμούνται στο άρθρο 34 παράγραφος 1 της πρότασης και εκτελούνται από ΠΥΠ είναι «*δημόσιου συμφέροντος*», γεγονός που συνεπάγεται ότι οι ΠΥΠ εκτελούν καθήκον δημόσιου συμφέροντος σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο ε) του ΓΚΠΔ, κατά την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των χρηστών για τους σκοπούς που απαριθμούνται στο άρθρο 34 της πρότασης. Επιπλέον, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ σημειώνουν ότι ενώ η αιτιολογική σκέψη 73 της πρότασης αναφέρεται ρητά στο άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του ΓΚΠΔ και αναγνωρίζει ότι η επεξεργασία που διενεργείται από τους ΠΥΠ είναι «*αναγκαία για τη συμμόρφωση με έννομη υποχρέωση στην οποία υπόκειται ο υπεύθυνος επεξεργασίας σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό*», αναφέρει επίσης ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για τους σκοπούς των καθηκόντων που αναφέρονται στο άρθρο 34 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως γ) είναι «*καθήκοντα δημόσιου συμφέροντος που είναι απαραίτητα για την προστασία των πολιτών που χρησιμοποιούν το ψηφιακό ευρώ, καθώς και για τη σταθερότητα και την ακεραιότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Ένωσης*». Αντιθέτως, η αιτιολογική σκέψη 73 της πρότασης διευκρινίζει ότι οι ΠΥΠ μπορούν επίσης να επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για να συμμορφώνονται με υφιστάμενα καθήκοντα δημόσιου συμφέροντος ή για τη συμμόρφωση με έννομη υποχρέωση που προβλέπεται στο δίκαιο της Ένωσης.

71. Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ επιθυμούν να επαναλάβουν ότι, σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι σύννομη μόνο εάν και στον βαθμό που εφαρμόζεται κατάλληλη νομική βάση σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ

και η εφαρμογή μίας από αυτές τις έξι βάσεις πρέπει να θεσπιστεί πριν από την έναρξη μιας δραστηριότητας επεξεργασίας και σε σχέση με έναν συγκεκριμένο σκοπό⁶⁹. Ειδικότερα, αν και το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΔ κατανοούν την άποψη της Επιτροπής ότι το ψηφιακό ευρώ αποτελεί δημόσιο αγαθό κοινής ωφέλειας, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΔ είναι της γνώμης ότι, στο βαθμό που οι σκοποί που απαριθμούνται στο άρθρο 34 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως γ) της πρότασης προκύπτουν από νομικές υποχρεώσεις στις οποίες υπόκεινται οι ΠΥΠ βάσει της παρούσας πρότασης⁷⁰, το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του ΓΚΠΔ φαίνεται να αποτελεί την πλέον συναφή βάση για τις εν λόγω δραστηριότητες επεξεργασίας. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν στους συννομοθέτες να διευκρινίσουν στην αιτιολογική σκέψη 73 και στο άρθρο 34 της πρότασης ότι η επεξεργασία που πρέπει να διενεργείται σύμφωνα με το άρθρο 34 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως γ) της πρότασης εκτελείται βάσει έννομης υποχρέωσης (άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του ΓΚΠΔ).

72. Επιπλέον, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν να διευκρινιστεί στην αιτιολογική σκέψη 73 και στο άρθρο 34 της πρότασης ότι οι δραστηριότητες επεξεργασίας που πραγματοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 34 παράγραφος 1 στοιχεία δ) και ε) της πρότασης ασκούνται βάσει έννομης υποχρέωσης [άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του ΓΚΠΔ], καθώς αυτή είναι η πλέον κατάλληλη νομική βάση, δεδομένου ότι η επεξεργασία για τους σκοπούς αυτούς απαιτείται από τη νομοθεσία της Ένωσης.

73. Επιπλέον, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΔ επιθυμούν να διευκρινίσουν ότι η νομική βάση που ορίζεται στο άρθρο 34 δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται στις υπηρεσίες πληρωμών σε ψηφιακό ευρώ που αναπτύσσονται και παρέχονται από τους ΠΥΠ επί των βασικών υπηρεσιών πληρωμών σε ψηφιακό ευρώ⁷¹, για τις οποίες θα εφαρμοζόταν το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) του ΓΚΠΔ ή το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο α) του ΓΚΠΔ, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι υπηρεσίες αυτές υπόκεινται στην οδηγία 2015/2366⁷².

⁶⁹ Κατευθυντήριες γραμμές 05/2020 του ΕΣΠΑ σχετικά με τη συγκατάθεση σύμφωνα με τον κανονισμό 2016/679, οι οποίες εγκρίθηκαν στις 4 Μαΐου 2020, παράγραφος 121, διαθέσιμες στη διεύθυνση: https://edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb_guidelines_202005_consent_en.pdf (κάνοντας επίσης αναφορά στην υποσημείωση 59 στο γεγονός ότι οι υπεύθυνοι επεξεργασίας οφείλουν να ενημερώνουν τα υποκείμενα των δεδομένων σχετικά με τη νομική βάση στην οποία στηρίζονται για κάθε επεξεργασία σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 1 στοιχείο γ) και το άρθρο 14 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του ΓΚΠΔ).

⁷⁰ Βλ., για παράδειγμα, τη χρήση του ενεστώτα στο άρθρο 13 παράγραφος 2 («[Οι ΠΥΠ] [...] **παρέχουν** στους χρήστες ψηφιακών ευρώ τη δυνατότητα να προσθέτουν χρηματικά ποσά χειροκίνητα ή αυτόματα στους λογαριασμούς πληρωμών τους με ψηφιακό ευρώ»), παράγραφος 3 («[οι ΠΥΠ] **θέτουν** στη διάθεση [...] λειτουργίες προσθήκης και αφαίρεσης χρηματικών ποσών»), παράγραφος 4 («[ΠΥΠ] [...] **παρέχουν** στους χρήστες ψηφιακών ευρώ τη δυνατότητα [...]»), άρθρο 16 παράγραφος 1 («[οι ΠΥΠ] [...] **εφαρμόζουν** τους περιορισμούς αυτούς στους λογαριασμούς πληρωμών με ψηφιακό ευρώ») της πρότασης, καθώς και στο άρθρο 23 παράγραφος 1 («το ψηφιακό ευρώ **είναι** διαθέσιμο τόσο για επιγραμμικές όσο και για μη επιγραμμικές πράξεις πληρωμών με ψηφιακό ευρώ»), άρθρο 30 παράγραφος 3 της πρότασης («ο τελικός διακανονισμός των μη επιγραμμικών πράξεων πληρωμής με ψηφιακό ευρώ **πραγματοποιείται** τη στιγμή της επικαιροποίησης των αρχείων των σχετικών διακρατήσεων σε ψηφιακό ευρώ στις συσκευές τοπικής αποθήκευσης του πληρωτή και του δικαιούχου») (η υπογράμμιση προστέθηκε από τον συντάκτη).

⁷¹ Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΔ σημειώνουν ότι, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 30, η ακριβής φύση των εν λόγω υπηρεσιών θα αναπτυχθεί από τους ΠΥΠ και, ως εκ τούτου, δεν ορίζονται στην πρόταση.

⁷² Όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) και του άρθρου 6 παράγραφος 1 σημείο 1 στοιχείο α) του ΓΚΠΔ, παραπέμπουμε στις κατευθυντήριες γραμμές 06/2020 του ΕΣΠΑ σχετικά με την αλληλεπίδραση μεταξύ της δεύτερης οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών και του ΓΚΠΔ, οι οποίες εκδόθηκαν στις 15 Δεκεμβρίου 2020 και είναι διαθέσιμες στη

74. Το άρθρο 34 παράγραφος 2 της πρότασης αποσαφηνίζει τα είδη δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που θα πρέπει να υποβάλλονται σε επεξεργασία για τους σκοπούς που απαριθμούνται στο άρθρο 34 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως γ), οι οποίες αναφέρονται στο παράρτημα ΙΙΙ της πρότασης. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ θεωρούν ότι το παράρτημα ΙΙΙ θα μπορούσε να επωφεληθεί από περαιτέρω διευκρινίσεις όσον αφορά το ακριβές είδος των δεδομένων που μπορούν να υποβληθούν σε επεξεργασία από τους ΠΥΠ. Ένας σαφής ορισμός των ειδών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αποκτά ακόμη μεγαλύτερη σημασία, καθώς, για να είναι έγκυρη η νομική βάση που αναφέρεται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του ΓΚΠΔ, η ίδια η έννομη υποχρέωση πρέπει να είναι ακριβής, να έχει επαρκώς σαφή νομική βάση όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που απαιτεί, και ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν πρέπει να διαθέτει αδικαιολόγητη διακριτική ευχέρεια όσον αφορά τον τρόπο συμμόρφωσης με αυτή τη έννομη υποχρέωση.⁷³
75. Ειδικότερα, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν στους συννομοθέτες να προσδιορίσουν περαιτέρω τα είδη δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που θα εμπίπτουν στις ακόλουθες κατηγορίες δεδομένων:
- «τον αναγνωριστικό κωδικό χρήστη» στο παράρτημα ΙΙΙ, σημείο 1, στοιχείο i), για τον οποίο το παράρτημα ΙΙΙ, σημείο 3, στοιχείο i) αναφέρει ότι μπορεί να περιλαμβάνει, αλλά δεν περιορίζεται σε αυτό, το «όνομα των κατόχων των συσκευών τοπικής αποθήκευσης»⁷⁴. Επιπλέον, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ σημειώνουν ότι ο όρος «αναγνωριστικός κωδικός χρήστη» χρησιμοποιείται επίσης στο παράρτημα ΙΙΙ σημείο 3 στοιχείο i), το οποίο εφαρμόζεται στην επεξεργασία για την παροχή μη επιγραμμικού ψηφιακού ευρώ [άρθρο 34 παράγραφος 1 στοιχείο γ)]. Ωστόσο, σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 27, ως «αναγνωριστικός κωδικός χρήστη νοείται μοναδικός αναγνωριστικός κωδικός που δημιουργείται από πάροχο υπηρεσιών πληρωμών [...] για τους σκοπούς του επιγραμμικού ψηφιακού ευρώ[...]», γεγονός που φαίνεται να έρχεται σε αντίθεση με τη χρήση του όρου αυτού στο παράρτημα ΙΙΙ σημείο 3 στοιχείο i).
 - «πληροφορίες σχετικά με λογαριασμούς πληρωμών με ψηφιακό ευρώ» στο παράρτημα ΙΙΙ σημείο 1 στοιχείο iii). Ενώ το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ σημειώνουν ότι μπορεί να περιλαμβάνει «πληροφορίες σχετικά με τις διακρατήσεις σε ψηφιακό ευρώ του χρήστη ψηφιακού ευρώ και του μοναδικού αριθμού του λογαριασμού πληρωμών με ψηφιακό ευρώ» το παράρτημα ΙΙΙ σημείο 1 στοιχείο iii) δεν παρέχει επαρκή σαφήνεια σχετικά με το ποια άλλα είδη δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θα ενέπιπταν σε αυτή την κατηγορία,
 - «πληροφορίες σχετικά με επιγραμμικές πράξεις πληρωμής με ψηφιακό ευρώ» στο παράρτημα ΙΙΙ σημείο 1 στοιχείο iv). Ενώ το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ επισημαίνουν ότι μπορεί να περιλαμβάνει «τον αναγνωριστικό κωδικό της πράξης και το ποσό της πράξης», το παράρτημα ΙΙΙ σημείο 1 στοιχείο iv) δεν παρέχει επαρκή σαφήνεια σχετικά με το ποια άλλα είδη δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θα ενέπιπταν σε αυτή την κατηγορία,

διεύθυνση: https://edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb_guidelines_202006_psd2_afterpublicconsultation_en.pdf

⁷³ Βλ. άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο γ), άρθρο 6 παράγραφος 3 στοιχείο α) και αιτιολογική σκέψη 41 του ΓΚΠΔ.

⁷⁴ Βλ. ενότητα 4 της παρούσας γνωμοδότησης

- «μοναδικός αριθμός λογαριασμού πληρωμών με ψηφιακό ευρώ» στο παράρτημα III σημείο 2 στοιχείο iii). Δεδομένου ότι δεν παρέχεται ορισμός βάσει του άρθρου 2 της πρότασης⁷⁵, δεν είναι σαφές τι θα περιλαμβανόταν σε αυτόν τον αναγνωριστικό κωδικό, ούτε πώς και από ποιον θα δημιουργούνταν (δηλαδή, είτε με αποκεντρωμένο τρόπο, με κάθε ΠΥΠ να καθορίζει τη δική του μορφή, είτε με πιο συγκεντρωτικό τρόπο, από την ΕΚΤ).

76. Τέλος, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ επισημαίνουν την απουσία απαριθμούμενων κατηγοριών και ειδών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για τους σκοπούς που απαριθμούνται στο άρθρο 34 παράγραφος 1 στοιχεία δ) και ε) και συνιστούν στους συννομοθέτες να αναπτύξουν περαιτέρω στο παράρτημα III καταλόγους κατηγοριών και συγκεκριμένων ειδών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προς επεξεργασία για τους σκοπούς αυτούς.

Ο καταμερισμός των αρμοδιοτήτων μεταξύ των ΠΥΠ

77. Σύμφωνα με το άρθρο 34 παράγραφος 3 της πρότασης, οι ΠΥΠ πρέπει να θεωρούνται υπεύθυνοι επεξεργασίας για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που διενεργείται για τους σκοπούς που αναφέρονται στο άρθρο 34 παράγραφος 1 της πρότασης. Στην πρόταση διευκρινίζεται επίσης ότι, όταν ένας λογαριασμός πληρωμών σε ψηφιακό ευρώ που τηρείται από έναν πάροχο υπηρεσιών πληρωμών συνδέεται με έναν λογαριασμό πληρωμών σε μη ψηφιακό ευρώ που τηρείται από άλλον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 4 της πρότασης, οι εν λόγω πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών πρέπει να είναι από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ επιθυμούν να υπενθυμίσουν ότι, σύμφωνα με το άρθρο 26 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ, ελλείψει αντίστοιχων αρμοδιοτήτων που καθορίζονται στο πλαίσιο της παρούσας πρότασης, εναπόκειται στους από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας να καθορίσουν τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους όσον αφορά την εν λόγω επεξεργασία, ιδίως όσον αφορά την άσκηση των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων και τις υποχρεώσεις παροχής πληροφοριών σύμφωνα με τα άρθρα 13 και 14 του ΓΚΠΔ⁷⁶.

Η υποχρέωση εφαρμογής κατάλληλων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων από τους ΠΥΠ

78. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ εκφράζουν την ικανοποίησή τους για την εισαγωγή στο άρθρο 34 παράγραφος 4 της πρότασης της υποχρέωσης των ΠΥΠ να εφαρμόζουν κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, συμπεριλαμβανομένων προηγμένων μέτρων ασφάλειας και προστασίας της ιδιωτικής ζωής, ώστε τυχόν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάζονται στην ΕΚΤ ή στις εθνικές κεντρικές τράπεζες ή στους παρόχους υπηρεσιών υποστήριξης να μην είναι σε θέση να ταυτοποιούν άμεσα μεμονωμένους χρήστες ψηφιακού ευρώ. Ωστόσο, για να ενισχυθεί αυτή η υποχρέωση, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν να διευκρινιστεί ότι τα εν λόγω μέτρα θα πρέπει να διασφαλίζουν την ψευδωνυμοποίηση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά τρόπο ώστε τα εν λόγω δεδομένα να μην μπορούν πλέον να αποδοθούν από την ΕΚΤ ή τις εθνικές κεντρικές τράπεζες σε μεμονωμένο χρήστη ψηφιακού ευρώ χωρίς τη χρήση πρόσθετων πληροφοριών.

⁷⁵ Βλ. ενότητα 4 της παρούσας γνωμοδότησης.

⁷⁶ Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές 07/2020 του ΕΣΠΔ σχετικά με τις έννοιες του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία, οι οποίες εγκρίθηκαν στις 7 Ιουλίου 2021, παράγραφοι 161-170, διαθέσιμες στη διεύθυνση: https://edpb.europa.eu/system/files/2023-10/EDPB_guidelines_202007_controller_processor_final_en.pdf

10.2 Άρθρο 35 Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από την ΕΚΤ ή τις εθνικές κεντρικές τράπεζες

Νομική βάση που εφαρμόζεται στην επεξεργασία που διενεργείται από την ΕΚΤ ή τις εθνικές κεντρικές τράπεζες

79. Το άρθρο 35 της πρότασης ορίζει τα καθήκοντα για τα οποία η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για να εκτελούν καθήκοντα «δημόσιου συμφέροντος ή [να] ασκούν δημόσια εξουσία». Ωστόσο, η πρόταση δεν κάνει ρητή αναφορά στη νομική βάση στην οποία θα βασίζονται για την επεξεργασία που διενεργείται για τους σκοπούς που αναφέρονται στο άρθρο 35 παράγραφος 1 της πρότασης. Σύμφωνα με το ΕΣΠΔ και τον ΕΕΠΔ, η επεξεργασία που αναφέρεται στο άρθρο 35 παράγραφος 1 της πρότασης μπορεί να διενεργείται από την ΕΚΤ και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας. Ως εκ τούτου, προκειμένου να αποσαφηνιστεί η νομική βάση για την επεξεργασία που πραγματοποιείται από την ΕΚΤ, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν στους συννομοθέτες να αναφέρουν πιο ρητά το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο ε) του ΓΚΠΔ και το άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού EUDPR στην αιτιολογική σκέψη 76 της πρότασης.

Ο καταμερισμός των αρμοδιοτήτων μεταξύ των ΠΥΠ και της ΕΚΤ ή των εθνικών κεντρικών τραπεζών

80. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ αναγνωρίζουν ότι η ΕΚΤ ή οι εθνικές κεντρικές τράπεζες και οι ΠΥΠ θεωρούνται χωριστοί υπεύθυνοι επεξεργασίας όταν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διαβιβάζονται από τους ΠΥΠ στην ΕΚΤ ή τις εθνικές κεντρικές τράπεζες για την εκτέλεση των καθηκόντων τους σύμφωνα με το άρθρο 35 παράγραφος 1 της πρότασης. Σημειώνοντας ότι οι χρήστες του ψηφιακού ευρώ θα συνάψουν μόνο συμβατική σχέση με τους ΠΥΠ (άρθρο 13 της πρότασης), το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ επιθυμούν να υπογραμμίσουν ότι η αναγνώριση αυτή εγείρει το ζήτημα του τρόπου με τον οποίο η ΕΚΤ ή οι εθνικές κεντρικές τράπεζες θα διασφαλίζουν την υποχρέωση διαφάνειας και την άσκηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων κατά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για τους σκοπούς που απαριθμούνται στο άρθρο 35 παράγραφος 1 της πρότασης. Ειδικότερα, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ θεωρούν ότι η συνεργασία μεταξύ των ΠΥΠ και της ΕΚΤ ή των εθνικών κεντρικών τραπεζών στο θέμα αυτό θα είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων, όπως απαιτείται από τον ΓΚΠΔ, και, ως εκ τούτου, για την οικοδόμηση του υψηλού επιπέδου εμπιστοσύνης που επιδιώκεται στην πρόταση.

Τα είδη των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία από την ΕΚΤ ή τις εθνικές κεντρικές τράπεζες

81. Το άρθρο 35 παράγραφος 2 της πρότασης αναφέρεται στις κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που απαριθμούνται στο παράρτημα IV και τα οποία μπορούν να υποβληθούν σε επεξεργασία από την ΕΚΤ και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες για τους σκοπούς που απαριθμούνται στο άρθρο 35 παράγραφος 1. Ταυτόχρονα, το παράρτημα IV δεν απαριθμεί εξαντλητικά το είδος των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που θα υποβάλλονται σε επεξεργασία από την ΕΚΤ ή τις εθνικές κεντρικές τράπεζες, αλλά τα αντικατοπτρίζει κατά τρόπο μη εξαντλητικό με τη χρήση του όρου «συμπεριλαμβανομένων».

Το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ συνιστούν την εξαντλητική απαρίθμηση του είδους των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αντί της χρήσης της λέξης «συμπεριλαμβανομένων», ιδίως όσον αφορά τα εξής:

- Το παράρτημα IV σημείο 1 στοιχείο ii), το οποίο αναφέρεται στην επεξεργασία «πληροφοριών σχετικά με επιγραμμικές πράξεις πληρωμής με ψηφιακό ευρώ, πληροφορίες που συνδέονται με μοναδικό αριθμό λογαριασμού πληρωμών με ψηφιακό ευρώ, συμπεριλαμβανομένου του ποσού της πράξης σχετικά με ηλεκτρονικές ψηφιακές πράξεις πληρωμής σε ευρώ».
- Το παράρτημα IV, σημείο 3, το οποίο αναφέρεται στην επεξεργασία των «δεδομένων που απαιτούνται για την ανάλυση τυχόν παραποίησης σε μη επιγραμμικές πράξεις πληρωμής με ψηφιακό ευρώ: πληροφορίες σχετικά με τη συσκευή τοπικής αποθήκευσης, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού της συσκευής τοπικής αποθήκευσης».

10.3 Άρθρο 36 Επεξεργασία από τους παρόχους υπηρεσιών υποστήριξης

82. Το άρθρο 36 της πρότασης περιγράφει τους σκοπούς για τους οποίους μπορεί να διενεργείται επεξεργασία από τους παρόχους υπηρεσιών υποστήριξης στην περίπτωση που η ΕΚΤ αποφασίσει να τους αναθέσει το καθήκον της ανάπτυξης και διαχείρισης λειτουργίας μηχανισμού επίλυσης διαφορών (άρθρο 27 της πρότασης) ή καθήκοντα σε σχέση με τον FDPΜ (άρθρο 32 της πρότασης).
83. Εκτός από τις συστάσεις που έχουν ήδη διατυπωθεί ανωτέρω στην ενότητα 8.5 σε σχέση με τον γενικό FDPΜ, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ επιθυμούν να διατυπώσουν τις ακόλουθες παρατηρήσεις σχετικά με το άρθρο 36 της πρότασης.

Η κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των παρόχων υπηρεσιών υποστήριξης και της ΕΚΤ

84. Το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ κατανοούν από το άρθρο 27 παράγραφος 2, το άρθρο 32 παράγραφος 1 και το άρθρο 36 παράγραφος 1 της πρότασης ότι, ενώ η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες θα είναι υπεύθυνες για τη θέσπιση μηχανισμών επίλυσης διαφορών και γενικών μηχανισμών εντοπισμού της απάτης, οι πάροχοι υπηρεσιών υποστήριξης θα είναι υπεύθυνοι για τη στήριξη της λειτουργίας των εν λόγω μηχανισμών, σε περίπτωση που η ΕΚΤ τους αναθέσει αυτό το καθήκον. Το άρθρο 36 παράγραφος 5 της πρότασης διευκρινίζει περαιτέρω ότι οι πάροχοι υπηρεσιών υποστήριξης πρέπει να θεωρούνται υπεύθυνοι επεξεργασίας κατά την παροχή της εν λόγω στήριξης. Από την άποψη αυτή, είναι σημαντικό να λαμβάνεται υπόψη ότι ο προσδιορισμός του ρόλου των υπευθύνων επεξεργασίας στις νομοθετικές πράξεις πρέπει να εναρμονίζεται με τις πραγματικές αρμοδιότητες που ανατίθενται στους εν λόγω φορείς στις εν λόγω νομοθετικές πράξεις⁷⁷. Ωστόσο, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ θεωρούν ότι η

⁷⁷ Κατευθυντήριες γραμμές 07/2020 του ΕΣΠΑ σχετικά με τις έννοιες του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία, οι οποίες εκδόθηκαν στις 7 Ιουλίου 2021, παράγραφος 23, διαθέσιμες στη διεύθυνση: https://edpb.europa.eu/system/files/2023-10/EDPB_guidelines_202007_controllerprocessor_final_en.pdf ΕΕΠΑ, Guidelines on the concepts of controller, processor and joint controllership under Regulation (EU) 2018/1725 [Κατευθυντήριες γραμμές του ΕΕΠΑ σχετικά με τις έννοιες του υπευθύνου επεξεργασίας, του εκτελούντος την επεξεργασία και της από κοινού ευθύνου επεξεργασίας βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725], οι οποίες εκδόθηκαν στις 7 Νοεμβρίου 2019, σ. 8, υποσημείωση 6, διαθέσιμες στη διεύθυνση: https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/19-11-07_edps_guidelines_on_controller_processor_and_jc_reg_2018_1725_en.pdf

πρόταση, ως έχει, δεν παρέχει επαρκείς πληροφορίες σχετικά με τα πραγματικά καθήκοντα που θα εκτελούνται από τους παρόχους υπηρεσιών υποστήριξης στο πλαίσιο του μηχανισμού επίλυσης διαφορών και του γενικού μηχανισμού εντοπισμού της απάτης, εμποδίζοντας έτσι το ΕΣΠΑ και τον ΕΕΠΑ να αξιολογήσουν τον ρόλο τους ως υπευθύνων επεξεργασίας ή εκτελούντων την επεξεργασία κατά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για τους σκοπούς που αναφέρονται στο άρθρο 36 παράγραφος 1 της πρότασης. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ συνιστούν στους συννομοθέτες να προσδιορίσουν περαιτέρω τις αρμοδιότητες που ανατίθενται στους παρόχους υπηρεσιών υποστήριξης όσον αφορά τους εν λόγω μηχανισμούς, οι οποίες θα δικαιολογούσαν τον ρόλο τους ως υπευθύνων επεξεργασίας. Εναλλακτικά, οι συννομοθέτες καλούνται να αφαιρέσουν από το άρθρο 36 παράγραφος 5 τον χαρακτηρισμό των παρόχων υπηρεσιών υποστήριξης ως υπευθύνων επεξεργασίας σε όλες τις περιπτώσεις, δεδομένου ότι ο εν λόγω χαρακτηρισμός πρέπει να αξιολογηθεί σε μεταγενέστερο στάδιο υπό το πρίσμα των πραγματικών καθηκόντων που ανατίθενται από την ΕΚΤ στους παρόχους υπηρεσιών υποστήριξης σε σχέση με τα άρθρα 27 και 32 της πρότασης, καθώς και των κατευθυντήριων γραμμών του ΕΣΠΑ και του ΕΕΠΑ σχετικά με τις έννοιες του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία⁷⁸.

Τα είδη των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία από τους παρόχους υπηρεσιών υποστήριξης

85. Το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ σημειώνουν ότι, όταν η ΕΚΤ αποφασίσει να αναθέσει το έργο ενός γενικού μηχανισμού πρόληψης και εντοπισμού της απάτης στους ΠΥΠ, οι κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αναφέρονται στο παράρτημα V διαβιβάζονται απευθείας από τους ΠΥΠ στους εν λόγω παρόχους σύμφωνα με το άρθρο 32 παράγραφος 4 της πρότασης. Ωστόσο, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ σημειώνουν ότι το παράρτημα V στοιχεία i) έως iii) της πρότασης, με την αναφορά στον όρο «συμπεριλαμβανομένων», δεν περιέχει εξαντλητικό κατάλογο των ειδών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και, ως εκ τούτου, συνιστούν να γίνουν περαιτέρω διευκρινίσεις σχετικά με το είδος των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που θα μπορούσαν να υποβάλλονται σε επεξεργασία από τους παρόχους υπηρεσιών υποστήριξης στο πλαίσιο αυτών των κατηγοριών.
86. Επιπλέον, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ επισημαίνουν την απουσία απαριθμούμενων κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πρέπει να υποβάλλονται σε επεξεργασία από τους παρόχους υπηρεσιών υποστήριξης κατά τη λειτουργία της ανταλλαγής μηνυμάτων για την επίλυση διαφορών σύμφωνα με το άρθρο 27 παράγραφος 2 της πρότασης, καθώς και την απουσία διευκρινίσεων σχετικά με το ποιος θα παρέχει τις εν λόγω πληροφορίες. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ συνιστούν να προστεθούν οι εν λόγω διευκρινίσεις στο παράρτημα V.

⁷⁸ Κατευθυντήριες γραμμές 07/2020 του ΕΣΠΑ σχετικά με τις έννοιες του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία, οι οποίες εκδόθηκαν στις 7 Ιουλίου 2021, διαθέσιμες στη διεύθυνση: https://edpb.europa.eu/system/files/2023-10/EDPB_guidelines_202007_controllerprocessor_final_en.pdf. ΕΕΠΑ, Guidelines on the concepts of controller, processor and joint controllership under Regulation (EU) 2018/1725 [Κατευθυντήριες γραμμές του ΕΕΠΑ σχετικά με τις έννοιες του υπευθύνου επεξεργασίας, του εκτελούντος την επεξεργασία και της από κοινού ευθύνου επεξεργασίας βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725], οι οποίες εκδόθηκαν στις 7 Νοεμβρίου 2019, διαθέσιμες στη διεύθυνση: https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/19-11-07_edps_guidelines_on_controller_processor_and_jc_reg_2018_1725_en.pdf.

87. Τέλος, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ επισημαίνουν ότι στην πρόταση δεν γίνεται ρητή αναφορά στη νομική βάση για την επεξεργασία που διενεργείται από τους παρόχους υπηρεσιών υποστήριξης για τους σκοπούς που αναφέρονται στο άρθρο 36 παράγραφος 1 της πρότασης. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν να διευκρινιστεί στην αιτιολογική σκέψη 76 ή στο άρθρο 36 παράγραφος 1 της πρότασης ότι το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο ε) του ΓΚΠΔ θα εφαρμόζεται στην εν λόγω επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, δεδομένου ότι η επεξεργασία που πραγματοποιείται από τους παρόχους υπηρεσιών υποστήριξης θα πραγματοποιείται στο πλαίσιο δημόσιου καθήκοντος που τους ανατίθεται από την ΕΚΤ.

11 ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΧ — ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΠΑΡΑΝΟΜΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

88. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ εκφράζουν την ικανοποίησή τους για το γεγονός ότι το άρθρο 37 περιέχει ειδικό καθεστώς για την εφαρμογή των κανόνων ΚΞΧ/ΧΤ όσον αφορά τις μη επιγραμμικές συναλλαγές με ψηφιακό ευρώ. Οι εν λόγω διατάξεις αποσκοπούν στη διασφάλιση της κατάλληλης ισορροπίας μεταξύ της προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των προσωπικών δεδομένων, αφενός, και της εφαρμογής των κανόνων ΚΞΧ/ΧΤ, αφετέρου, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη το συγκεκριμένο προφίλ κινδύνου του ψηφιακού ευρώ. Πράγματι, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ είναι της γνώμης ότι οι κανόνες ΚΞΧ/ΧΤ που ισχύουν επί του παρόντος για τις ηλεκτρονικές πληρωμές, οι οποίοι επιτρέπουν την ιχνηλασιμότητα του χρήματος των εμπορικών τραπεζών, πρέπει να προσαρμοστούν για την επίτευξη του στόχου του ψηφιακού ευρώ, ώστε να διασφαλιστεί το υψηλότερο δυνατό επίπεδο προστασίας της ιδιωτικής ζωής⁷⁹.

89. Ωστόσο, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ σημειώνουν ότι η εκτίμηση επιπτώσεων της πρότασης⁸⁰ αναφέρει ότι η επιλογή 2ε (επιλεκτική ιδιωτικότητα για επιγραμμικές πληρωμές μικρής αξίας) «θα μπορούσε να είναι ελκυστική για εγκληματίες και τρομοκράτες», αλλά δεν εξηγεί γιατί το προφίλ κινδύνου αυτής της επιλογής θα ήταν απαραίτητως υψηλότερο από το προφίλ κινδύνου των μετρητών.

90. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να σημειωθεί ότι, όπως υπενθυμίζει η ομάδα χρηματοοικονομικής δράσης (στο εξής: FATF) στις συστάσεις της⁸¹, το επίπεδο του κινδύνου ΚΞΧ/ΧΤ δεν θα πρέπει να καθορίζεται με αφηρημένο τρόπο, αλλά σε σχέση με τις συγκεκριμένες επιλογές σχεδιασμού που θα γίνουν για ένα δεδομένο ψηφιακό νόμισμα κεντρικής τράπεζας. Από την άποψη αυτή, η εκτίμηση επιπτώσεων δεν αναλύει επαρκώς το προφίλ κινδύνου ΚΞΧ/ΧΤ του ψηφιακού ευρώ, το οποίο, στην πράξη, εξαρτάται από τη

⁷⁹ Δήλωση 04/2022 του ΕΣΠΔ σχετικά με τις επιλογές σχεδιασμού για ένα ψηφιακό ευρώ από τη σκοπιά της προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων, εκδόθηκε στις 10 Οκτωβρίου 2022, σ. 3, διαθέσιμη στη διεύθυνση: https://edpb.europa.eu/system/files/2022-10/edpb_statement_20221010_digital_euro_en.pdf

⁸⁰ Σελίδα 71 της εκτίμησης επιπτώσεων της πρότασης.

⁸¹ FATF, Report to the G20 Finance Ministers and Central Bank Governors on so-called Stablecoins (Εκθεση προς τους υπουργούς Οικονομικών και τους διοικητές κεντρικών τραπεζών του G20 σχετικά με τα λεγόμενα σταθερά κρυπτονομίσματα), Ιούνιος 2020, διαθέσιμη στη διεύθυνση: <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/reports/Virtual-Assets-FATF-Report-G20-So-Called-Stablecoins.pdf> βλ. παράρτημα Β, σημεία 88 και 92 και 94.

χρησιμοποιούμενη τεχνολογία και τις επιλογές σχεδιασμού που γίνονται κατά τη φάση της σύλληψης. Στο πλαίσιο αυτό, η εκτίμηση επιπτώσεων δεν λαμβάνει υπόψη τα διαφορετικά προφίλ κινδύνου ΚΞΧ/ΧΤ αυτής της επιλογής, συμπεριλαμβανομένου του γεγονότος ότι ο εν λόγω κίνδυνος θα μπορούσε να μειωθεί από τον πραγματικό σχεδιασμό του ψηφιακού ευρώ, εάν αξιολογηθεί και αντιμετωπιστεί κατάλληλα με βάση την προσέγγιση βάσει κινδύνου.

91. Ειδικότερα, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ θεωρούν ότι υπάρχουν ορισμένα μέτρα μετριασμού που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη προκειμένου να μειωθεί ο κίνδυνος ΚΞΧ/ΧΤ του επιγραμμικού ψηφιακού ευρώ. Όπως τονίζεται στην πρόσφατη σχετική βιβλιογραφία⁸², τα εν λόγω μέτρα περιλαμβάνουν τον σχεδιασμό και τις τεχνολογικές επιλογές που πρέπει να γίνουν σε μεταγενέστερο στάδιο για τη μείωση του κινδύνου ΚΞΧ/ΧΤ, όπως: i) το επίπεδο του ορίου διακράτησης ii) τη θέσπιση συγκεκριμένου κατώτατου ορίου για επιγραμμικές συναλλαγές μικρής αξίας, πάνω από το οποίο μπορούν να διενεργούνται πλήρεις έλεγχοι και iii) τη δυνατότητα εκ νέου ταυτοποίησης του λογαριασμού χρήστη σε περίπτωση υποψίας. Εκτός από τα εν λόγω μέτρα, θα μπορούσαν να προστεθούν τεχνικοί περιορισμοί, όπως η υιοθέτηση ενός κατάλληλου ορισμού αμεσότητας για την αποφυγή συναλλαγών «υψηλής συχνότητας», ο περιορισμός του αριθμού των συναλλαγών ανά ημέρα με τον ίδιο μοναδικό αριθμό λογαριασμού πληρωμών με ψηφιακό ευρώ ή η παρακολούθηση των μοντέλων προσθήκης-αφαίρεσης χρηματικών ποσών (όπως στην περίπτωση της μη επιγραμμικής μορφής) για την πρόληψη της καταχρηστικής χρήσης της προσέγγισης του κατώτατου ορίου. Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ επισημαίνουν ότι η αιτιολογική σκέψη 79 της πρότασης προβλέπει ρητά ότι οι επιγραμμικές συναλλαγές με ψηφιακό ευρώ θα μπορούσαν να είναι χαμηλού κινδύνου, προβλέποντας την εκπόνηση ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων από την ΑΚΞΧ σχετικά με τα «μέτρα απλουστευμένης δέουσας επιμέλειας» που θα πρέπει να εφαρμόζουν οι ΠΥΠ.
92. Εν προκειμένω, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ σημειώνουν ότι η εκτίμηση επιπτώσεων της πρότασης δεν λαμβάνει υπόψη την ύπαρξη του ορίου διακράτησης ως πιθανό μέτρο άμβλυνσης του κινδύνου ΚΞΧ/ΧΤ που ισχύει για το επιγραμμικό ψηφιακό ευρώ, το οποίο δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως μέσο αποθήκευσης αξίας σε αντίθεση με ό,τι συμβαίνει με τα φυσικά μετρητά. Επιπλέον, η εκτίμηση επιπτώσεων δεν κάνει καμία διάκριση μεταξύ του τυπικού κινδύνου ΚΞΧ/ΧΤ και μιας πιθανής κατάστασης χαμηλού κινδύνου, γεγονός που θα επέτρεπε απλουστευμένους ελέγχους, υιοθετώντας έτσι μια ενιαία προσέγγιση του κινδύνου «για όλες τις περιπτώσεις».
93. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν να συμπεριληφθεί η υποχρέωση του Ευρωσυστήματος να εφαρμόσει τα πλέον κατάλληλα τεχνικά μέτρα για την περαιτέρω μείωση του προφίλ κινδύνου ΚΞΧ/ΧΤ των επιγραμμικών πράξεων πληρωμών μικρής αξίας με ψηφιακό ευρώ (για παράδειγμα με την εισαγωγή ειδικής διάταξης στο πλαίσιο του κεφαλαίου Χ). Ειδικότερα, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ είναι της γνώμης ότι ο κίνδυνος ΚΞΧ/ΧΤ των επιγραμμικών πράξεων πληρωμών μικρής αξίας με ψηφιακό ευρώ θα πρέπει να αντιμετωπιστεί και να μετριαστεί κατά το στάδιο σχεδιασμού του ψηφιακού ευρώ, κάτι που θα ήταν καταλληλότερο από έναν εκ των προτέρων περιορισμό των χαρακτηριστικών προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων των επιγραμμικών πράξεων πληρωμών μικρής αξίας με ψηφιακό ευρώ.

⁸² Λευκός Οίκος, Technical evaluation for a U.S. central bank digital currency system (Τεχνική αξιολόγηση για ένα σύστημα ψηφιακού νομίσματος της κεντρικής τράπεζας των ΗΠΑ, Σεπτέμβριος 2022, σ. 19, διαθέσιμη στη διεύθυνση: <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/09/09-2022-Technical-Evaluation-US-CBDC-System.pdf>

Με την υποχρεωτική θέσπιση κατάλληλων τεχνικών μέτρων για τη μείωση του προφίλ κινδύνου ΚΞΧ/ΧΤ, όπως προτείνεται, ο εκ των προτέρων περιορισμός των χαρακτηριστικών προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων των επιγραμμικών πράξεων πληρωμών μικρής αξίας με ψηφιακό ευρώ δεν θα ήταν τεχνικά δικαιολογημένος και δεν θα εξασφάλιζε τη σωστή ισορροπία μεταξύ της προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, αφενός, και της πρόληψης της ΚΞΧ/ΧΤ, αφετέρου.

94. Λαμβανομένων υπόψη όλων αυτών των εκτιμήσεων, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ εκφράζουν τη λύπη τους για το γεγονός ότι η «προσέγγιση επιλεκτικής προστασίας της ιδιωτικής ζωής» για τις επιγραμμικές πληρωμές με ψηφιακό ευρώ, η οποία εξετάστηκε από την ίδια την ΕΚΤ⁸³, απορρίφθηκε στην πρόταση. Ειδικότερα, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν το ειδικό καθεστώς που θα ισχύει για τη μη επιγραμμική μορφή (η οποία υπόκειται σε ελέγχους ΚΞΧ/ΧΤ μόνο για την προσθήκη και αφαίρεση χρηματικών ποσών) να επεκταθεί και στην επιγραμμική μορφή για συναλλαγές μικρής αξίας, θεσπίζοντας με τον τρόπο αυτό ένα κατώτατο όριο προστασίας της ιδιωτικής ζωής ή, με άλλα λόγια, ένα κατώτατο όριο βάσει του οποίου δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί ιχνηλάτηση συναλλαγών για σκοπούς ΚΞΧ/ΧΤ. Αυτό το κατώτατο όριο θα μπορούσε να καθοριστεί με εκτελεστική πράξη σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 37 παράγραφοι 5 και 6 της πρότασης, με βάση προηγούμενη εκτίμηση κινδύνου που κάλυπτε τόσο τους κινδύνους για την προστασία των δεδομένων όσο και τις απειλές ΚΞΧ/ΧΤ. Για λόγους απλότητας και αποτελεσματικότητας, το κατώτατο όριο αυτό θα μπορούσε να είναι το ίδιο με το όριο συναλλαγών για τη μη επιγραμμική μορφή, καλύπτοντας ιδίως τις ημερήσιες συναλλαγές μικρής αξίας⁸⁴.
95. Επιπλέον, όσον αφορά τον ορισμό των «ορίων συναλλαγών» για τη μη επιγραμμική μορφή, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ υπενθυμίζουν την ανάγκη να επιτευχθεί η σωστή ισορροπία μεταξύ, αφενός, της πρόληψης των κινδύνων ΚΞΧ/ΧΤ και, αφετέρου, της διατήρησης του δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής. Αυτό θα πρέπει να αντικατοπτρίζεται

⁸³ Για παράδειγμα, σε πρόσφατη ομιλία του στην επιτροπή ECON, ο Fabio Panetta, μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ, δήλωσε, σχολιάζοντας το επίπεδο κινδύνου των πληρωμών μικρότερης αξίας: «Γενικά, θα μπορούσε να εξεταστεί το ενδεχόμενο μεγαλύτερου βαθμού προστασίας της ιδιωτικής ζωής για επιγραμμικές και μη επιγραμμικές πληρωμές μικρότερης αξίας. Οι εν λόγω πληρωμές θα μπορούσαν να υπόκεινται σε απλουστευμένους ελέγχους ΚΞΧ/ΧΤ, ενώ οι συναλλαγές υψηλότερης αξίας θα εξακολουθούσαν να υπόκεινται στους συνήθεις ελέγχους». Βλ.: ΕΚΤ, Εισαγωγική δήλωση του Fabio Panetta, μέλους της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ, στην Επιτροπή Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, στις 30 Μαρτίου 2022, διαθέσιμη στη διεύθυνση: https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2022/html/ecb.sp220330_1~f9fa9a6137.en.html

⁸⁴ Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ επισημαίνουν ότι αυτή η κλιμακωτή προσέγγιση (με απουσία ελέγχων ή μειωμένων ελέγχων για επιγραμμικές συναλλαγές μικρής αξίας) είναι ολοένα και πιο διαδεδομένη στον σχεδιασμό ψηφιακού νομίσματος κεντρικής τράπεζας σε ολόκληρο τον κόσμο. Όπως δηλώθηκε // σημειώθηκε σε πρόσφατο έγγραφο αναφοράς του ΔΝΤ, «[...] και τα τρία ενεργά έργα ψηφιακού νομίσματος κεντρικής τράπεζας έχουν επιλέξει τον ίδιο τρόπο για τον χειρισμό του συμβιβασμού πολιτικής μεταξύ της ανωνυμίας/χρηματοοικονομικής ένταξης και της συμμόρφωσης με την ΚΞΧ/ΧΤ. Η προσέγγισή τους ήταν να παρέχουν μια κλιμακωτή επιλογή πορτοφολιών με διαφορετικά επίπεδα κατώτατων ορίων. Εκείνα με χαμηλότερα κατώτατα όρια επιτρέπουν μεγαλύτερη ανωνυμία. (...) Η χρήση των κλιμακωτών πορτοφολιών του ψηφιακού νομίσματος της κεντρικής τράπεζας δημιουργεί έτσι «συνέργειες πολιτικής» μεταξύ της ανωνυμίας, της μείωσης του κινδύνου (των μαζικών αποσύρσεων καταθέσεων) και της χρηματοοικονομικής ένταξης. Βλ.: Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, Behind the scenes of central bank digital currency: emerging trends, insights and, policy lessons (Στα παρασκήνια του ψηφιακού νομίσματος της κεντρικής τράπεζας: αναδυόμενες τάσεις, ιδέες και μαθήματα πολιτικής), Φεβρουάριος 2022, σ. 13, διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://www.imf.org/-/media/Files/Publications/FTN063/2022/English/FTNEA2022004.ashx>.

στο άρθρο 37 της πρότασης. Ειδικότερα, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ σημειώνουν ότι τα κριτήρια που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από την Επιτροπή στο άρθρο 37 παράγραφος 6 κατά τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τα όρια συναλλαγών και διακράτησης για τη μη επιγραμμική μορφή σχετίζονται με τον κίνδυνο ΚΞΧ/ΧΤ και με τη «χρηστικότητα και αποδοχή» του ψηφιακού ευρώ, αλλά εξακολουθεί να απουσιάζει η αναφορά στην προστασία της ιδιωτικής ζωής στις πληρωμές. Αυτό προκαλεί έκπληξη από τη σκοπιά της προστασίας των δεδομένων, καθώς η διαφύλαξη της προστασίας της ιδιωτικής ζωής είναι ένας από τους κύριους στόχους αυτής της μορφής. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν το άρθρο 37 παράγραφος 6 της πρότασης να αναφέρεται στις επιπτώσεις όσον αφορά την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

96. Επιπλέον, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ σημειώνουν ότι το άρθρο 37 παράγραφος 6 της πρότασης προβλέπει μόνο ότι η Επιτροπή «μπορεί» να διαβουλευέται με το ΕΣΠΔ όταν εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξη σχετικά με το θέμα αυτό. Ωστόσο, δεν είναι σαφές εάν και πώς θα διεξαχθεί αυτή η διαβούλευση. Η πρόταση θα πρέπει να προβλέπει έναν διαρθρωμένο και θεσμοθετημένο μηχανισμό και όχι μια απλή δυνατότητα διαβούλευσης με το ΕΣΠΔ. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν στους συννομοθέτες να θεσπίσουν, στο τέλος του άρθρου 37 παράγραφος 6, την υποχρέωση της ΑΚΞΧ να συνεργάζεται στενά με το ΕΣΠΔ και να διαβουλευέται επίσημα με αυτό κατά την έκδοση της γνωμοδότησης που ζητεί η Επιτροπή (όπως προτείνεται στη γνωμοδότηση του ΕΕΠΔ όσον αφορά το άρθρο 7 παράγραφος 4 της πρότασης FIDA⁸⁵) και η Επιτροπή να λαμβάνει υπόψη τη γνωμοδότηση πριν από την υποβολή σχεδίου κατ' εξουσιοδότηση πράξης. Αυτό θα ισχύει με την επιφύλαξη της διαβούλευσης με τον ΕΕΠΔ σύμφωνα με τον κανονισμό EUDPR.
97. Τέλος, ορισμένες διατάξεις του παρόντος άρθρου χρειάζονται διευκρινίσεις για να αποφευχθούν τυχόν αμφιβολίες σχετικά με την εξέχουσα θέση που δίνεται στην προστασία της ιδιωτικής ζωής και των προσωπικών δεδομένων για τη μη επιγραμμική μορφή. Ειδικότερα:
- Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν να διασφαλιστεί η συνοχή μεταξύ του άρθρου 37 παράγραφος 2, το οποίο ορίζει ότι τα δεδομένα των συναλλαγών δεν διατηρούνται από τους ΠΥΠ, την ΕΚΤ ή τις εθνικές κεντρικές τράπεζες —και του στοιχείου 3 του παραρτήματος IV— το οποίο προβλέπει ότι το Ευρωσύστημα μπορεί να διαβάζει όλες τις πληροφορίες στη συσκευή τοπικής αποθήκευσης για τους σκοπούς της ανάλυσης της παραχάραξης των μη επιγραμμικών πράξεων πληρωμής με ψηφιακό ευρώ.
 - Στο άρθρο 37 παράγραφος 2, ο όρος «διατηρούν» [δεδομένα συναλλαγών] είναι ασαφής από την άποψη της προστασίας των δεδομένων, καθώς θα περίμενε κανείς τον όρο «επεξεργάζονται» ή «έχουν πρόσβαση». «Διατηρούν» φαίνεται να σημαίνει ότι είναι δυνατή η πρόσβαση στα δεδομένα, γεγονός που δεν ανταποκρίνεται στο επίπεδο προστασίας της ιδιωτικής ζωής που επιδιώκεται με τη μη επιγραμμική μορφή. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν την αντικατάσταση της λέξης «διατηρούν» από τη λέξη «επεξεργάζονται».
 - Το άρθρο 37 παράγραφος 4 περιλαμβάνει, μεταξύ των «δεδομένων προσθήκης και αφαίρεσης χρηματικών ποσών» που πρέπει να υποβάλλονται σε επεξεργασία για σκοπούς

⁸⁵ EDPS Opinion 38/2023 on the Proposal for a Regulation on a framework for Financial Data Access (Γνωμοδότηση 38/ 2023 του ΕΕΠΔ σχετικά με την πρόταση κανονισμού σχετικά με το πλαίσιο πρόσβασης σε χρηματοοικονομικά δεδομένα), εκδόθηκε στις 22 Αυγούστου 2023, παράγραφος 30, διαθέσιμη στη διεύθυνση: https://edps.europa.eu/system/files/2023-08/2023-0730_d2425_opinion_en.pdf

ΚΕΧ/ΧΤ, τον αναγνωριστικό κωδικό της συσκευής τοπικής αποθήκευσης για μη επιγραμμικές πληρωμές με ψηφιακό ευρώ. Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν να διευκρινιστεί το σκεπτικό για την ανάγκη επεξεργασίας της εν λόγω κατηγορίας δεδομένων για τους σκοπούς του άρθρου 37 παράγραφος 3, δεδομένου ότι η πρόταση προβλέπει ήδη την επεξεργασία άλλων κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, συμπεριλαμβανομένων των αριθμών λογαριασμού που χρησιμοποιούνται για την προσθήκη και αφαίρεση χρηματικών ποσών.

98. Τέλος, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ σημειώνουν ότι, σύμφωνα με το άρθρο 35 παράγραφος 4, σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 76 της πρότασης, θα πρέπει να υπάρχει σαφής διαχωρισμός των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ώστε να διασφαλίζεται ότι το Ευρωσύστημα δεν μπορεί να ταυτοποιεί άμεσα μεμονωμένους χρήστες ψηφιακού ευρώ. Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν τη θέσπιση υποχρέωσης για το Ευρωσύστημα να προβλέπει τον διαχωρισμό των δεδομένων στη συσκευή τοπικής αποθήκευσης σε σχέση με τις μη επιγραμμικές και μικρής αξίας επιγραμμικές συναλλαγές. Θα πρέπει να αναφέρεται στην πρόταση ότι τα δεδομένα των συναλλαγών θα πρέπει να είναι «περιχαρακωμένα» (δηλαδή να παραμένουν εντός της συσκευής τοπικής αποθήκευσης) και να μην εξάγονται από τη συσκευή (τα δεδομένα υποβάλλονται σε επεξεργασία και αποθηκεύονται τοπικά). Από τεχνική άποψη, είναι δυνατόν να εφαρμοστεί και να καταστεί λειτουργικός αυτός ο διαχωρισμός, παρέχοντας τελικά στους χρήστες ισχυρότερες διασφαλίσεις όσον αφορά τις ρυθμίσεις απορρήτου για τη χρήση του μη επιγραμμικού ψηφιακού ευρώ.

12 ΚΕΦΑΛΑΙΟ Χ — ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

99. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ επισημαίνουν ότι το άρθρο 38 της πρότασης εξουσιοδοτεί την Επιτροπή να τροποποιεί τα παραρτήματα μέσω κατ' εξουσιοδότηση πράξεων. Στο πλαίσιο αυτό, δεδομένου του αναμενόμενου σημαντικού αντίκτυπου στο επίπεδο της ιδιωτικής ζωής και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των ενδιαφερόμενων προσώπων, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν να εισαχθεί σαφής αναφορά στο άρθρο 42 του κανονισμού EUDPR ώστε να καταστεί σαφές ότι θα ζητείται η γνώμη του ΕΕΠΔ ή/και του ΕΣΠΔ, κατά περίπτωση, όταν προτείνονται οι εν λόγω κατ' εξουσιοδότηση πράξεις.
100. Όσον αφορά την αναθεώρηση του κανονισμού βάσει του άρθρου 41 της πρότασης, η προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων θα πρέπει να αποτελεί κεντρική πτυχή που πρέπει να αξιολογείται από την Επιτροπή στις εκθέσεις της. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ παραμένουν στη διάθεση της Επιτροπής για την παροχή σχετικών πληροφοριών κατά την προετοιμασία των εν λόγω εκθέσεων που θα υποβάλλονται ένα έτος μετά την πρώτη έκδοση του ψηφιακού ευρώ και κάθε τρία έτη⁸⁶.

ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

101. Ενώ η νομοθετική διαδικασία της ΕΕ βρίσκεται σε εξέλιξη, το φθινόπωρο του 2023 το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ θα επανεξετάσει το αποτέλεσμα της φάσης διερεύνησης και,

⁸⁶ Άρθρο 41 παράγραφος 1 της πρότασης.

σε αυτή τη βάση, θα αποφασίσει εάν θα ξεκινήσει μια πιο πειραματική φάση του ψηφιακού ευρώ, με τη φιλοδοξία να εκδοθεί το ψηφιακό ευρώ εντός δύο ή τριών ετών⁸⁷. Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ υπενθυμίζουν την υποχρέωση όλων των υπευθύνων επεξεργασίας του ψηφιακού ευρώ και των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας να διενεργούν εκτίμηση αντικτύπου σχετικά με την προστασία των δεδομένων (στο εξής: ΕΑΠΔ), στον βαθμό που πληρούνται οι απαιτήσεις του άρθρου 35 του ΓΚΠΔ ή του άρθρου 39 του κανονισμού EUDPR για τη διενέργεια της εν λόγω εκτίμησης, και ιδανικά να δημοσιεύουν την εν λόγω εκτίμηση αντικτύπου.

102. Η ΕΚΤ θα πρέπει επίσης να αξιολογήσει την ανάγκη διαβούλευσης με τον ΕΕΠΔ πριν από τη διενέργεια επεξεργασίας σε σχέση με το ψηφιακό ευρώ, καθώς η εν λόγω επεξεργασία θα είχε πιθανότατα ως αποτέλεσμα υψηλό κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων. Ειδικότερα, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από την ΕΚΤ θα πληρούσε τουλάχιστον τρία από τα κριτήρια που ορίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές του ΕΣΠΔ σχετικά με τις ΕΑΠΔ (π.χ. αξιολόγηση ή βαθμολόγηση στο πλαίσιο του FDPΜ, επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα όσον αφορά τα οικονομικά των χρηστών του ψηφιακού ευρώ και επεξεργασία μεγάλης κλίμακας)⁸⁸.

103. Σε αυτό το πλαίσιο, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν η πρόταση να υπενθυμίσει την υποχρέωση της ΕΚΤ να διενεργεί ΕΑΠΔ και να αναθέσει στην ΕΚΤ να παράσχει ένα ψηφιακό ευρώ με ενσωματωμένη συμμόρφωση με την υποχρέωση της προστασίας των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού κατά τα επόμενα βήματα του έργου, όπως η υιοθέτηση τεχνολογικών επιλογών, κανόνων συστήματος και δυνατότητας υλοποίησης. Μια τέτοια διάταξη θα εξασφάλιζε σαφώς τη διαφάνεια για το κοινό όσον αφορά τις διασφαλίσεις που έχουν τεθεί σε εφαρμογή για την επίτευξη ενός ψηφιακού ευρώ που προστατεύει αποτελεσματικά την ιδιωτική ζωή και τα προσωπικά του δεδομένα. Θα μπορούσαν, για παράδειγμα, να εισαχθούν μέσω ενός άρθρου 36α ή στις τελικές διατάξεις (κεφάλαιο Χ).

Για τον Ευρωπαϊκό Επόπτη Προστασίας
Δεδομένων

Για το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας
Δεδομένων

Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων

Η Πρόεδρος

(Wojciech Wiewiorowski)

(Anu Talus)

⁸⁷ ΕΚΤ, Progress on the investigation phase of a digital euro – fourth report (Πρόοδος όσον αφορά τη φάση διερεύνησης του ψηφιακού ευρώ — τέταρτη έκθεση), 14 Ιουλίου 2023, διαθέσιμη στη διεύθυνση: <https://www.ecb.europa.eu/paym/intro/news/html/ecb.mipnews230714.en.html#:~:text=The%20fourth%20progress%20report%20on,it%20could%20strengthen%20financial%20inclusion>.

⁸⁸ WP29, Κατευθυντήριες γραμμές για την εκτίμηση του αντικτύπου σχετικά με την προστασία δεδομένων (ΕΑΠΔ) και καθορισμός του κατά πόσον η επεξεργασία «ενδέχεται να επιφέρει υψηλό κίνδυνο» για τους σκοπούς του κανονισμού 2016/679, εκδόθηκε στις 4 Απριλίου 2017, σ. 9-11, διαθέσιμες στη διεύθυνση: <https://ec.europa.eu/newsroom/article29/items/611236/en>